

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarló...

J. RATE, Pharmacia, 5. Passaße Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarors. részére: Budapest, Török József gyógsz. Király-u. 12.

szert elért eredmény rendszerint minden különös ópálás nélkül megmarad. Ratió-féle Pillules orientales...

GERMANDREE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal...

KIGYÓGYITOTT EPILEPSIA

17 éves fiam születése óta borzasztó rohamokban szenved, a mint sokaknak Budapesten és a VII. kerületi rendőrségnél...

SERRAVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL kitűnő helyreállító szer gyengék, vérszegények és lábbadozók számára.

Kwizda fele Restitutionsfluid. Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 öveg ára 2 korona 80 fillér.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-SZER.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

hasból készült és ennek tápanyagát tartalmazó teletlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő-szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségeknek, beteggyerekeknek, angol kórban szenvedő gyermekeknek, údulóknak, nemkülönbön

Vas-Somatose

alakjában a sápkórosoknak és azoknak az orvosok által Vas-Somatose nem egyéb 20% vasat tartalmazó vasat, a melyben alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz. Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak.

Parádi üvegyár raktára GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 15. szám. Nagy választék mindenféle üvegnekben. Asztali készletek stb. igen jutányos árakon.

WACHTL ÉS TÁRSA fényképezési cikkek raktára BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota). Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kunz József és Társa BUDAPEST, V., Deák-tér 1. 9416 Vászonn-, fehérnemű- és szőnyegraktár. — Menyasszonyi kelegények. Kastélyok, szállodák, intézetek berendezése. Motor erőre berendezett fehérnemű gyár.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyban előállításra következő új cikkeket: 1. legismertebb családi dobozokat és díszborítékokat (levélpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznapjegyzéket. Saját gyártmányú fémcsarkokkal ellátott rajz-tűbűt, szekrényecskéket és torta papírokat, továbbá papírtányérokat, plakétsőveket és különféle összehajtható dobozokat.

Allandó kiállítás a fenti cikkekből a városi iparcsarnokban megtekinthető. 9307

KOTSCHY ERICH 9169 első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet. Nagy mérvben gőzerővel. BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

HIRMANN FERENCZ RÉZÁRU-GYÁRA, Budapest, VII., Csányi-utca 9. sz. Készít gőz-, víz- és légszivattyúkat, szőnyeg- és szőnyegszőnyeget, sör- és sörszivattyúkat, sör-kímérő készleteket, légnyomással, szőnyegszőnyeget, peronospora felekedőkhöz való minden egyes részalkatrészt, hiteles kereskedelmi részleteket, felirati táblákat horgany v. fémbe stb.

VASÁRNAPI UJSÁG

5. SZÁM. 1902. BUDAPEST, FEBRUÁR 2. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt... Kifizetési előírásokról a postai megkezdés utáni 15 napon belül értesítendő.

ZICHY MIHÁLY.

NEMZETI SZALON kiállítást rendezett Zichy Mihály műveiből. Összegyűjtötte a rajzokat, vízfestményeket, kartonokat, olajfestményeket, melyek a nagy művésztől a fővárosban találhatók. Az 1847 óta Szent-Péterváron élő művésztől pedig nagyon becses gyűjtemény van nálunk idehaza, nem a nyilvános képtárakban ugyan, hanem magánosoknál, leginkább családja tagjainál. Ebből a gazdag, és a művészt fejlődéséről kezdve minden korszakában feltűnő gyűjteményből rendezte legújabb kiállítását a Nemzeti Szalon. A magyar közönség sokszor találkozik Zichy Mihály genialis szellemével, mert legjelesebb költőink műveinek lelkes illusztrátora és nem szokott hiányzani onnan, a hol nemzeti cél, jótékony érdekben a művészettel hatni lehet. Albumokban, diszmutévekben sokat találhatni Zichytől: faliképekül is országszerte elterjedtek gyönyörű rajzainak másolatai. Kiállításokban szintén találkoztunk vele, noha ő csak kivételesen, ritkán szokott kiállításokban részt venni. A képzőművészeti társulat 1885-ben egy nagy kiállítást rendezett műveiből, mások pedig egyes darabokat mutatott be a közönségnek. De Zichyvel nem lehet elég sokszor találkozni, eleget foglalkozni, s eleget gyönyörködni benne. Nekünk pedig különösen nem lehet eléggé szeretni azt a művészt, a ki bár távol szakadt hazájától, s csak olykor térhetett haza látogatónak, lelkevel, minden érzésével együtt él velünk, s híre-neve a távolban is magyar név dicsőségére szolgál.

gozó festővel. Zichy a rajz, a stíl, a finom előadás és kecsesség mestere, tele ötlettel, frissességgel, a hol kell, erővel. A vidámság, a tréfa, a pajzánosság, a báj, az érzés, a formák szépsége kifogyhatatlan nála: a komoly tárgyakra a gondolatban, kifejezésben ugyan az előkelő lélek. És mindezt leginkább papíron adja elő, szerzővel, tollal, vékonyan színezett vízfestményben, a s puhan látszó barna szepiával; a nagyobb kompozíciókat fekete krétával. Ezernyi ezer ilyen rajza és képe közül a legtöbb az orosz csárok termeiben, képtáiraiban, albumaiban van együtt. Mint a csárok udvari festője, öt évtized óta örökölte így meg az orosz udvari élet ünnepélyeit, eseményeit, a csárok, nagyhercegek vadászatait. Illusztrálta a legkiválóbb orosz költők műveit, de hazája költőit is, Petőfit, legközelebb Arany Jánost és leghatalmasabb Madách «Ember tragédiáját», melynek kartonjai a Nemzeti Múzeumban a országművészet mintái maradtak. Nagy természetességhez mérten aránylag csak keveset festett vászonra. Nevezetesen tehát azok a művei, melyeket vászonra festett, s ezek legfeltűnőbbjei vannak itthon családjánál s láthatók a mostani kiállításban. Zichy Mihály, a ki most 75 éves, ifjú korában, 1847-ben mint egy orosz nagyhercegnő rajzánitója ment Pétervárra. 1853-ban I. Miklós csár udvari festőnek nevezte ki, s azóta illusztrálta a Romanov-család életét. De 1874-ben több esztendőre eltávozott Pétervárról, több ok miatt; egyebek közt azért is, mert Zichy megtartotta szelleme függetlenségét, másrészt nagyobb alkotások után vágyott. Párisba ment tehát, s az ottani művészi mozgalmak, az új köztársaság szellemének hatása meglátszik itt készült művein. Jó részt itt rajzolta és festette politikai, társadalmi és egyéb

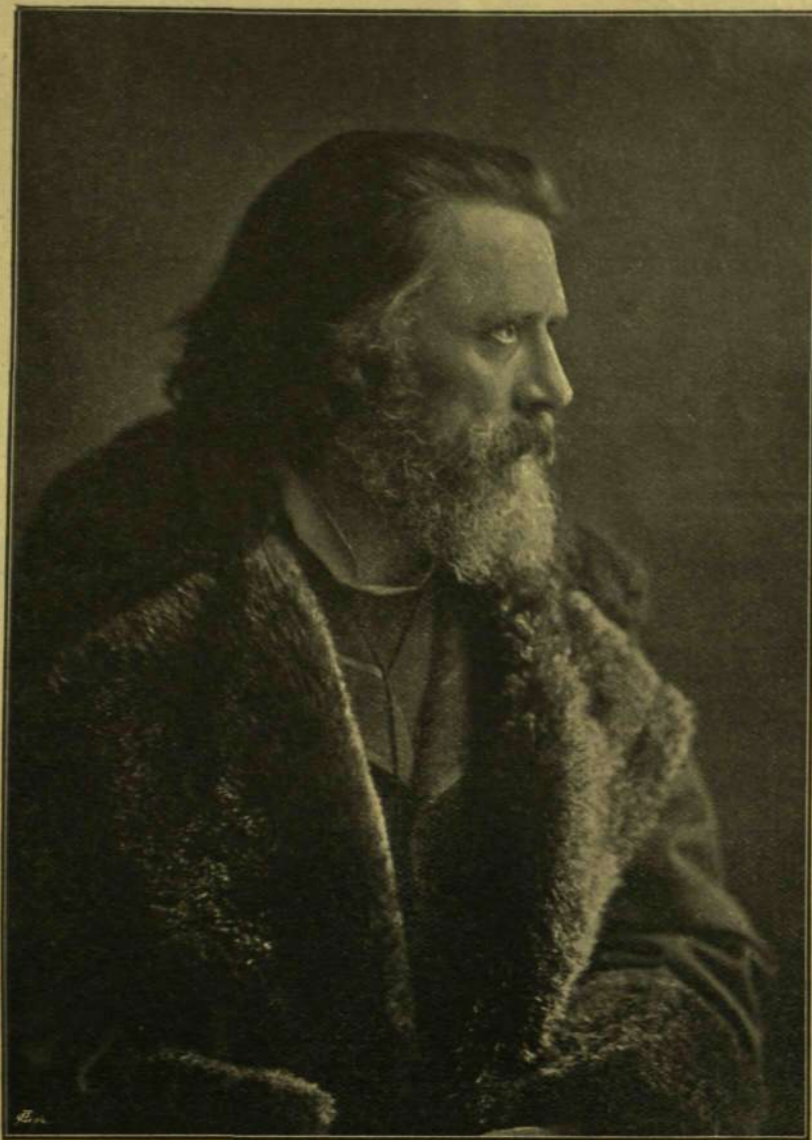
MEGHÍVÓ a „Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság” részvényeseinek Budapesten, 1902. évi február hó 3-án (hétfőn) délelőtt 11 órakor a takarékpénztár I. emeleti üléstermében (VI., Andrássy-út 5. sz.,) tartandó

IX-ik rendes évi közgyűlésére. NAPIREND:

- 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A számszámlások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentése kíséretében. 3. A mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés. 4. A nyereség hovatfordítása iránti határozathozatal. 5. A felügyelő-bizottság tagjainak választása és a bizottság tiszteletdíjának megállapítása. 6. A választmány kiegészítése. Budapest, 1902. január 23.

Azon t. ez. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkértnék miszerint nevére írott részvényeiket az alapszabályok 20. §-a értelmében legkésőbb három nappal a közgyűlés előtt, tehát bezárólag 1902. január 31-ig Budapesten, a társaság főpénztárnál (VI., Andrássy-út 5., földszint) letenni szíveskedjenek, a hol a letett részvényeikről elismervényt nyerne, mely igazolást jegyző szolgál a közgyűlésen való részvételben. A közgyűlésen az alapszabályok 16. §-a szerint minden részvényt átadva letettől egy darab részvény után egy szavazat illeti meg, azonban 30 szavazatnál többet sem saját, sem megbízójának nevében, sem mindkét minőségben együtt senki sem gyakorolhat. A mérleg és a felügyelő-bizottság re vonatkozó jelentése az alapszabályok értelmében a társulat írodahelyiségeiben közzélelre ki van téve s kívánatra minden részvényesnek egy nyomtatott példány kiszolgáltatatik.

Szépség és egészség. Kinek van szeplője? pattanás vagy bármilyen folt az arcon, az használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világírú Serail-arezenecset, mely az arezört rövid időn fehérré, tisztává és üdév teszi. Egy üve. ára 1.40 kor. Egy kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan egy db. 60 fill. Serail-hálgypor egy doboz 1.40 kor. Kifutott és valódi Eposzppan egy db. 80 fill. A t. ez. község szíves figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadsághozbort ábrázolja. Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában Arad, Szabadság-tér. Budapesten: Török József és dr. Egger Leo Nádor: gyógszertárban, valamint minden magyarországi gyógszertárban.

ZICHY MIHÁLY.

1889. évi fénykép után.

ezelzati képeit. Szabad szelleme, szabadság-szeretete nyilvánul ezekben, sőt izgatás, úgy hogy némelyik művének kiállítása aggodalmat adott a kiállítás rendezőinek. Ezeknek a műveknek egy jó részét látjuk most. Párisból Angliába ment Zichy s ott a walesi herceggel vette igénybe a híres művész egész tehetségét. Majd haza jött, de itthon nem nyílt számára működési tér, s 1882-ben újra elfoglalta helyét a szent-pétervári udvarnál.

Zichy nem tartozik a nagy színező mesterek közé. Nála a rajz, az előadás, a gondolat a fő. Híres aquarel képeit is alig színezi. Az olajfestéshez nem is kívánta elsajátítani azt a bravuros technikát, mely ma már több festőnél fontosabb a lényegnél. Nagy méretű olajfestésű képei nem is színökkel hatnak, hanem rajzbeli szépségekkel és a mérész gondolatokkal. Ezek sokat mondanak, sokat beszélnek, sokat magyaráznak. Alig fér el bennök az eszmebőség. Költő, filozófus, politikus, katona, pap, színész, moralista, mind hosszan elemezheti ezeket.

A kiállítást Zichy fiatalkori művei nyitják meg. Ezeket a negyvenes években festette Bécsben, a hol az akkor nagy elismerésben részesült Waldmüllertől tanult, a kinek modora, szentimentális felfogása, színezése meglátszik ezeken a fiatalkori festményeken. Egy pár arckép-tanulmány, egy kisebb bibliai kép teszi ezt a gyűjteményt, melyben legfőbb *«A mentő csónak»*, az a nagyobb kép, melyet mindenki érdemesnek tartott Bécsben a Reichel-díjra, de az utolsó órában mégsem adták neki. Árvizból menekülők leptek el egy csónakot. A menekülők izgalmát öreg, ifjú és női arczokon adja vissza a festő. Valamennyi közül pedig egy kegyes szerzetes emelkedik ki, kezében hosszú kereszttel.

Az ifjabb évekből való egy magyar életkép

«A birka-usztatás» is. Ez már Zichy önálló sajátosságait mutatja, tiszta rajzot, világos előadást s az aquarelek fényes korszakának kezdetét. Színei sokkal elevenebbek, mint a későbbi aquareleken. Aztán sorra szemléljük a többi képen Zichy erős művészi egyéniségének érdekességeit, sajátosságait. *«A boszorkány könyha»* a nagyobb kartonok közül való, fantasztikus alakokkal, kik tűznél kotyvasztanak valamit, a művész ismert modorában krétával rajzolva, vízfestékekkel és temperával festve. Megtaláljuk itt két vázlatát is annak a muzeumi nagy festménynek, mely a *«Dedk koporsójára koszorút levő Erzsébet királyné nemes lelkét hirdeti»*. Az egyik vázlat után készült a nagy festmény. A másik vázlat (krétarajz) egyszerűbb kompozíció, de nem mond kevesebbet, mint a nagy kép.

A sokat emlegetett festmények közül való *«A szirén»*, hármass nagy kép, s regebeli és modern szirént ábrázol. Mikor Zichy megfestette, *«Courtisan»* címet adott neki, s nem hármass kép volt. Fő alakja egy vörös hajú, elegáns hölgy, a ki diszes szalonjában ül, s lábainál hevernek imádói, ott terül el egy öngyilkos ifjú is, kit a bankjegyek, ékszerek csaknem egészen eltakarnak. De a szirén egy sor gyöngyben gyönyörködik, melyet ép most nyújtott oda neki egy öreg börszár. Ezt a képet annak idejében a bécsi osztrák műegyetem igazgatója nagyon nyíltan találta. A művész tehát két nap alatt két mellék képet festett hozzá a mythologiai szirénről, ki az egyik dalolva hívogatja áldozatát, a másikon pedig már gyönyörködik az áldozat holtteste fölött.

Költői eszméjű szép festménye Zichynek *«A hulló csillagok»*, majnem életnagyságú ala-

A 70-es években készült fénykép után metszette Bálint Benedek. ZICHY MIHÁLY.

ZICHY MIHÁLY DOLGOZÓ SZOBÁJÁBAN. Szentpétervári fénykép után.

dús változatú művészetét. Sokáig csak két fiatalkori festménye képviselte; újabb művei közül csak az utóbbi időben szerettek meg néhányat. A most épülő Szépművészeti Múzeumban van helye nagy festményeinek és kartonjainak. Zichy 1842 óta fest, hat évtized óta. A festés iránya, technikája nagyot változott hatvan év alatt. Ez az idő a magyar festészetnek első korszaka, s ime egy nagy művész emelkedik ki benne. Itthon levő képei a magyar műtörténelem legszebb emlékei közül valók. Megszerzősökre itt az alkalom. Mostani kiállításuk valószínűleg napirendre is hozza ezt.

Közöljük Zichy Mihály legújabb azeképét is. Sokat mond nekünk ez a magyar ruhás öreg úr, ki külsőben is hirdeti, hogy sem a nagy távolság, sem a hosszú idő, sem fejedelmi kegyek, sem idegen nemzetek dicsőítése el nem szakasztották őt tőlünk.

A VÉN LEÁNY TEMETÉSE.

No, Julis néne is kijött a házából —
Az igaz, most sem a maga jószántából,
Két ember hozta ki az udvar közepre,
Oda tették szépen két nagy mosószelekre,
Két nagy mosószeleken esendbe', nyugovóra'
Fekszik Julis néne deszka koporsóba.

... Réá kezdi szépen a vén tisztelendő:
Elrepült felette szép hetven esztendő;
Hogy társa akadjon, hetven évig várta,
Hetven évig busult a fején a párta,
A mi gyászt szül a föld, mind mind végig élte,
Örökös árvaság, bujdosás volt élte.
Mennyi könyve elhullt! hány ros napot látott!
Kérdemelte az égi boldogságot,
Kegyes volt, jó is volt, akárci meglássa,
Sokáig nem akad e világon mása...
— Hej, hogyha hallaná a jó Julis néne,
Ki volt ő, mi volt ő? azon mód felkelne:
S ha még életében tud valamit róla,
Istenem, Istenem tán meg se halt volna!

... Kijött Julis néne füves udvaráról —
Az igaz, most sem a maga jószántából.
Négy ember emeli két akácfa rúdon,
Csapják a nagy sarat kétfelé az úton.
A kopasz akác is busongva néz rája:
— Itt megyen, itt megyen a Krisztus arája...
Előtte, utána felhangzik az ének,
Mondják telt torokkal fiatalok, vének;
Előljár mindig a nagybajusz rektor,

Ő is szebben fujja mostan, mint egyébkor.
Tele a nagy utca mindenféle néppel.
Térdig érő sárban bánatosan lépdel;
Most az egész falu híve, jó barátja:
Istenem be kár, hogy ő maga nem látja!

... Kiment Julis néne csöndes falujából —
Az igaz, most sem a maga jó szántából.
Úgy viszik — jó néne, talán sok is lesz e' ?
Nem volt még kigyelmed soha ilyen messze.
Bizony nem, de más se — a temető útja
Rövid, de messze jut, ki egyszer megfutja.

— Kiment Julis néne csendes falujából,
Rég eltűnt az utca végén amott távol,
A gyepről ide se hallik a gyász néta,
Csak a kis harang sir, eseng-bong itt azóta.
Nincs az utcán senki, egész falu csendes,
Köröttem csak egy-két fúrge veréb repdes —
Úgy elgondolkodom... Szemembe köny téved:
Istenem, hát ennek minek volt az élet?!

Nagy András.

EGY BUDAPESTI EMBER ÉLMÉNYEI A KHINAI HÁBORÚBAN.

Érdekes visszaemlékezéseket közlünk alább a francia születésű Keszler Alberttől, kinek atyja már régebbi idő óta egyik nagy budapesti gyár élén állván, fia is itt nevelkedett fel s egész magyarrá lett; ismert tagja a budapesti sportköröknek s a kerékpár-versenyeken több bajnokságot is nyert. A honos mint francia honosnak, hazájában kellett hadi kötelezettségének eleget tenni s mint francia katona így jutott a khinai harcztérre. Most ismét visszatérve Budapestre, harci élményeit szives volt a *«Vasárnapi Ujság»* számára megírni. Czikke itt következik:

Meglehető új világ tárult fel előttem, midőn nevelőházamat, Magyarországot elhagyva, magyar fiú létemre francia katonának öltöztettek fel; csak lassanként szoktam hozzá szülő nemzetemhez. A francia hadseregben nagyjában való kiképzésem után tört ki a khinai boxer-lázadás s én a hadügyminiszter felhívására önként jelentkeztem az expedíciós hadtestbe való felvételre. Csoportokban indítottak bennünket útnak *Marsaillebe*, a hol 1900 augusztus 14-én hajóra szállva, nekivágtunk a 19,000 kilométernyi útnak.

Az utazás egyhangúságát a fiúk vig kedélye élvezetessé varázsolta; ezer tréfa és móka között folyt le az út, míg a *Suez-csatornába* értünk.

AZ «EMBER TRAGÉDIÁJA»-BÓL.

ket. A szívélyes barátkozást nem sokára csereüzletek követték: többnyire pálinkájukat cseréltük be dohányért; nagy kereslet volt az osztrák-magyar katonák gulyás-konzerve után is, a mit ingyen falat gyanánt kapkodtak el.

Ép fedelű házak híján sátrakban háltunk a kemény, hideg földön; de egész éjjel lövöldöztek az előőrsek; kettő a németekből esett áldozatul az első éjjelünkön, melyet khinai földön töltöttünk. Csak másnap tudtuk meg, hogy ekkor még néhány vár a boxerek kezében volt és hogy csak két napja is heves támadásokat intéztek ellenünk.

A legyilkolt előőrsek holttestein meg lehetett állapítani, hogy a khinaiak hosszú bambusz-nádra erősített késekkel szurták le őket és pedig oly óvatossá vártak, mint valószínűleg állatbőrbe bújva, — hogy a kettesével álló előőrsek nem mindenkor védhették meg magukat ezektől a támadóktól.

A francziák óvatosabbak voltak, mert afrikai háborúkból ismerték azt a cselt, hogy a benszülött kabylok olykor leveles ágakkal és galyakkal övezik körül magukat, mi által törpe cserjékhez hasonlítanak. Az előőrsek nem veszi észre közelkedésüket, mert éjjel a tárgyak a puszta sötétségében, gyakran mozogni látszanak. Újabb ebeket alkalmaznak az előőrseknél, melyek csak halk morgással jelzik a közelgő veszélyt; — az előőrsek pedig ideje van szuronyával védekezni, — mert taktikai tekintetből — lőnie nem szabad, kivéve, ha nagyobb támadást észlel.

A franciaia előőrsi szolgálatnál ugyanis elv: inkább feláldozni egy embert, mintsem a hadállást elárulni, avagy a hadsereget fellármázn.

Általában a lövöldözés előőrs csak a magúinak okoz bajt; mert a lövés hangja után határozza meg a visszahúzódó kémlelő csapat a hadállást, teljesen tájékozódva tér vissza, míg ha néma előőrsek között bujkál, kik már segítséget kértek, előbb-utóbb elfogják őket. Ezzel a taktikával a hadjárat folyamán nagy rakás khinait fogtak össze; köztük veszedelmes kémeket, kik elkapva a csöndtől, bátran nyomultak előre, míg sortűzet kaptak, avagy anélkül is a nagyobb szám láttára megadták magukat.

Másnap vonatra raktak bennünket és nekiindultunk a nem egészen biztosnak ígérkező pályán az ország belsejébe. Jobbra-balra hevertek a boxerek által felszakított sínek és összetört vasuti kocsi; mi természetesen töltött puskával kezünkben lestük folyton a támadást.

Pár órai utazás után feltűntek Tientsin falai; a háború már ott is maradó jeleket hagyott hátra; teljesen fel volt a város dűlve, de mégis elég kényelmesen táborozhattunk. Egy khinai színházban telepedtünk le, megfőztük ebédünket és nem győztünk csodálkozni az európai szemnek oly furcsán megnyilatkozó khinai alkotásokon és eszközökön. Csak délután folytattuk utunkat és utaztunk Jang-Szün-ig, hol vége szakadt a vasuti közlekedésnek; a *Pey-hon* átvívó hidat felszakították a boxerek, megsemmisítve ez által három vasuti vonaluk legnevezetesebbjét. Egy mozdony bele is szaladt a meredek parton a vízbe és ott rozsdásodott, várva a békekötést.

Most vállunkra vettük a czakkumpakot, 42 kilót, — mert a francziák a hét kilóval visznek többet a magyaroknál — és nekivágtunk gyalogszerrel a mennyek birodalmának. A hosszú téltéség után könnyedén lépdeltünk *Lao-Muenthen* felé,

Balra az arábiai, jobbra az egyiptomi sivatag rettenetes egyformasága bilineselt le, mely a magyar alföldtől annyiban különbözik, hogy semmiféle ültetvény nincsen benne, és hogy lakói — úgy távolról — a mi cigányaink külsejét mutatják, csak hogy még feketébbek. Kötő futók, olykor kilométer hosszant futottak a keskeny csatorna mentén, hajók mellett baksis-ért kiabálva; de megelégedtek egy-egy darabka száraz kenyérral vagy kétszersülttel is, mit a katonák jókedvükben feléjük dobáltak.

Hat napig tartott az átkelés, iszonyú hőség közepett a *Vörös-tengeren*, mely már emberáldozatot is követelt: négy emberünk halt meg napszúrásban. Az irtózatos hőség, mely tüdőt, agyvelőt egyaránt kiszárit és elperzsel, visszajövet is félelmesebbnek tetszett a khinai boxereknél is; szerencsénkre akkor már némi szél lengedezett, különben legyengült szervezetünk mellett sokan ott maradtunk volna. Visszajövet is öten haltak bele.

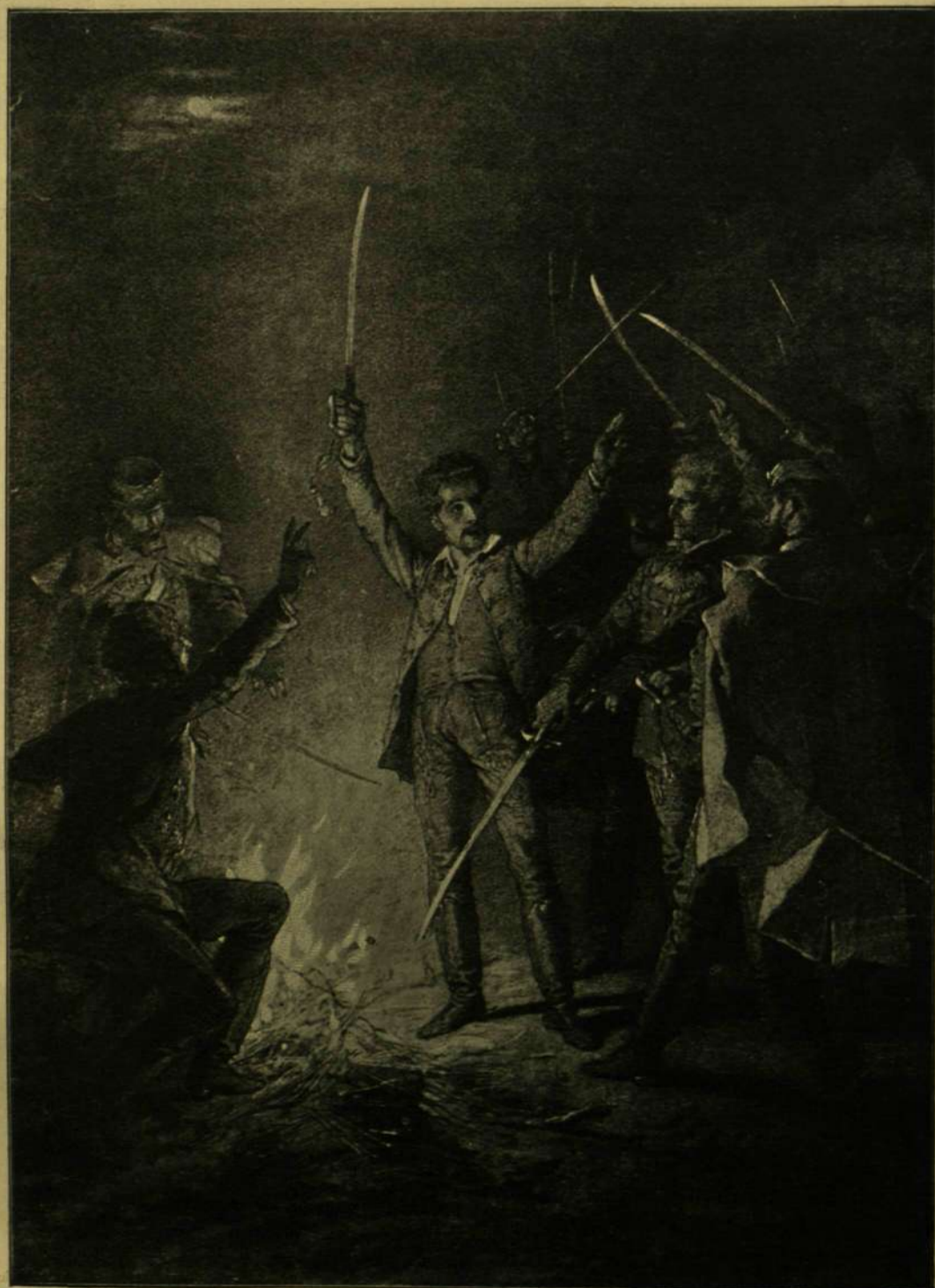
Dzsibutidál, Inger Szolimán «szultán» házánfia birodalmában, a néger fűk ügyes módját gyakorolták a baksis-kérésnek: patkány-módra ugráltak a tengerbe dobott apró pénzdarabok után és franciaia népdalokat énekeltek, miket az áthajózó expedíció hajóraj legénységétől tanulhattak el. Egy franciaia zászlóalj tartja megszállva Dzsibutit, míg «szultán»-jával csak minap találkoztam a budapesti «Pannónia» kávéházban.

Az indiai óceánon már ilyen mulatságban sem részesültünk; 17 napi utazásunk alatt víznél és égnél egyebet nem láttunk egész *Singaporeig*, hol partra szállottunk a gyönyörű fekvésű városban, mely festői szikláival és palotásorával nagyon hasonlít Budapesthez.

A Sárga- és a Khinai-tengert átszelve, érkezünk meg *Takuba*, hol 60 kilométerre a parttól vetett horgonyt hajónk. Ötszáz emberenként szállítottak kisebb ágyúszádokra, melyek leraktak bennünket a *Pei-ho* folyam partjára.

A háború nyomai itt már mutatkozni kezdtek. A folyó torkolatánál lévő várakon kívül ép ház nem igen állott fenn. Egy pagoda búslakodott letépett szárnyfalakkal közelében, melyet keresztül-kasul jártak a melinit ágyúgolyók; a homokos tájékon pedig ebek csatangoltak nagy falkákban, vadászatot tartva az elesettek holttesteire; szükség esetén kiásva az eltemetett hullákat is koporsóstól, mely utóbbit — különösen az olasz katonák — tüzelőszernek használták fel.

Ezen az elpusztult helyen tanyázott a nemzetközi hadsereg; oroszok, japánok, németek, osztrák-magyar csapatok fogadtak bennün-

TALPRA MAGYAR! (Petőfi „Nemzeti dal”-ához.)

ZICHY MIHÁLY RAJZAIBÓL.

a hol a franciaia expedíciós csapat egyik osztályának összpontosító helye volt.

Negyednap boxer-csapatot jeleztek s két századunk indult ellenük; magam is köztük voltam és fáradságosan bukdásoltunk mintegy tíz kilométeres mocsaras vidéken. A boxerek ügylészik meg voltak lepetve nagy számunktól s némi ellentállás után kerekét oldották tüzelésünk hatása alatt, de néhányan mégis megbesbesültek közlünk; ezeknek szállítása sok bajt okozott.

Ezzel az eseménnyel vette kezdetét a nagyobb szabású *Paouting-fu-i* expedíció, melyben már egy egész dandár vett részt.

A *Boillon*-dandár feladata volt tovább haladni olyan vidéken, a hol európai katona még soha sem volt. Két napon át leégett falvak és feldúlt városok között haladtunk. A borzalmas romok között legfeltűnőbbek voltak előtűnk a sírok. A koporsó alakjára legjellemzőbb az a körülmény, hogy minden franciaia és német katonai állomáson azokban gyúrták a kenyeret; ezek a koporsók tudniillik bárka vagy gömbölyű oláh-teknő alakúak; vastag fából készülnek, vastag fedéllel borítják. A halottat tetszés szerinti helyre temetik: szántóföldre, kertbe, stb. Az alig 80 centiméter mély sirra magas dombot hánynak, melyet minden évben megnagyítanak; köréje temetkeznek az unokák, úgy hogy idővel elég magas halmok keletkeznek.

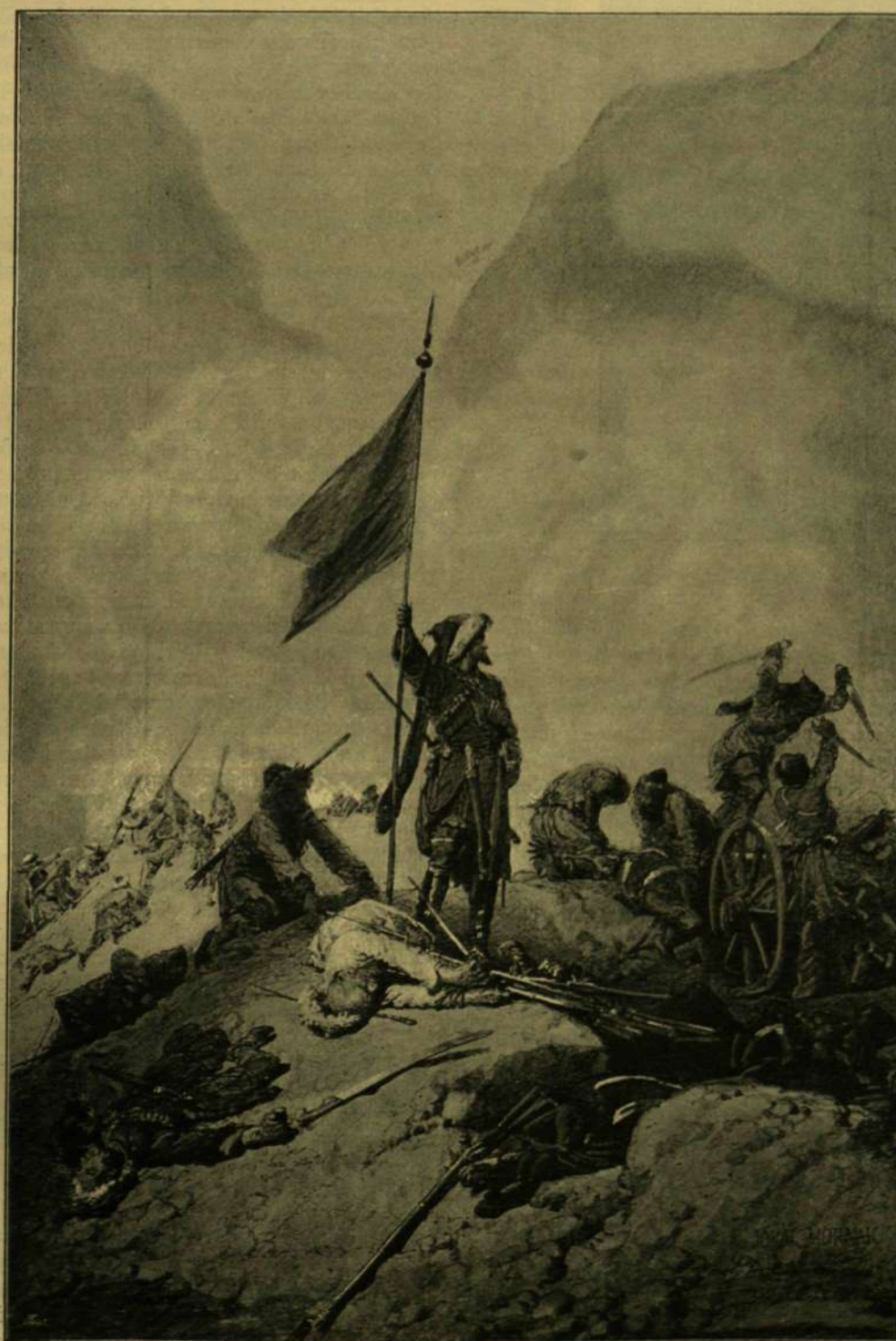
A lakosság itt boxer-ellenes volt, minélfogva valóságos tüntetéssel fogadtak bennünket.

Mielőtt azonban tovább mennénk, jó lesz előbb a boxerek mivoltáról szólni egy pár szót.

Boxer, angol neve az *irkthuan* khinai elne-

TIVORNYA.

JÓKAI A «FRGVVERTELEN» CIMŰ ELBESZÉLÉSÉHEZ.

ZICHY MIHÁLY FESTMÉNYEIBŐL.

vezésnek, eredetileg tornaegyletet jelentett. Ezek az egyletek, midőn testgyakorlatok által bizonyos önérzetes fellépést nyertek, félelmetes láb- és kézboxolókká mivelték ki magukat, mit magam is tapasztaltam, mert barátságos mérkőzésekben olykor szörnyű ütéseket kaptam tőlük. Később a boxerek politikával, és pedig nemzeti politikával is kezdtek foglalkozni s működésük utóbb már nagyon hasonlított a franciaia «hazafias liga» szerepléséhez. Midőn azután nemzeti irányú törekveik végül nyílt kitöréssé fajultak az európai intézmények, misszionáriusok és kereskedelmi telepek ellen, temerdekek rabló csatlakozott hozzájuk, kiknek Khinában saját csehük és jelvényeik vannak. Ez képezte azután a nemzeti hadsereget, mely velünk szemben állott, mely jobban vezetve legyőzhetlen ellenféllel válhatott volna. De valamennyi ütközetükben legelsőben mindig a tábornokok maguk eredtek futásnak!

Négy napi gyaloglás után értünk *Sang-fung* nagy városba, a hol egész békés viszonyok uralkodván, először szemlélhettük az ősrégi ezredéves khinai civilizációznak nyilvánulását. A városon kívüli táborunkból csakis oldal-fegyverrel övezve mentünk be sétálni a városba, a hol ezer és ezer khinai nyüzsgött és szorongott egymás hátán. Nőt azonban egyetlen egyet sem láttunk. Hogy hová bújtak, vagy bújtatták őket férjeik, az rejtély maradt előtűnk.

Mire a város falához érkezünk, az már körül volt rakva boxerfejekkel, mit a város előjárósága maga tűzött oda fel, hogy ezzel is kimutassa politikai pártállását. Ezek a fejek nádszatyrokban voltak kiakasztva.

Innen tovább masirozva, útunk megint az ünnepelt vendégek fogadtatásához hasonlított, különösen a francziák mellett tüntetett a lakosság, mert minden községben ki volt tűzve néhány franciaia zászló, éjjel pedig lampionos menetek tisztelegtek. Mi csak bámúltunk, hogy minő pompás parádé vált az életveszélyesnek ígérkező expedícióból, habár mindig szemünk előtt lebegett Tökölly ismert hátralévő fekete levele, a mit francziául «quart d'heure de Rabelais»-nek hívnak.

(Folytatása következik.)

MONTENEGRÓ FEJLŐDÉSE.

Több mint negyven éve immár, hogy *Nikita* fejedelem a vérboszu áldozatául esett Danilo fivére után 1860-ban, alig 20 éves korában elfoglalta a montenegrói trónt. Hosszu uralkodása rendkívül szerencsének mondható. Nemcsak a szomszéd hatalmas Olaszországnak királynőjét

HULLÓ OSILLAGOK. — Zichy Mihály festménye.

mondhatja leányának s a még hatalmasabb orosz ezárt bizalmas barátjának, hanem uralkodása alatt történt meg mindjárt az orosz-török háború után, hogy jóformán mások buzgóságából kimondották Montenegró függetlenségét s az ország területét csaknem még egyszer oly nagygyá tették, adva neki tengeri kikötőket is, melyekre oly annyira és oly régen vágyakozott. Az angolok Viktória királynőnek szokatlanul hosszú uralkodását kevesebb joggal nevezhetik el „Viktória-korszak”-nak, mint Nikita fejedelem alattvalói az ő uralkodását, mely hazájuk történetében oly nagy fontosságú s mindent átalakító időszak.

Mert kétségtelen, hogy Montenegró ma már nem az a vad ország, a milyennek régebb leírások mondják. Teljesen átalakult ott minden: építkezés, földművelés, ruházat, sőt a szokások és erkölcsök is. Az átalakulás oly nagy, mint a minőt az utóbbi évtizedek Kaliforniában, Japánban, vagy akár Földsi szigeten teremtettek; csak hogy kevésbé ismerjük Montenegrót, talán épen azért, mivel szomszédságunkban van; s talán mivel Montenegróban a közlekedés nehézségei miatt igen kevés ember utazik és így népe-ről inkább csak a dalmát kikötőkben megjelenő hegyi lakókról alkotunk fogalmat.

Csak két adatot akarunk fölemlíteni, melyek a jelenlegi átalakulást igen élesen megvilágítják. Az egyik az, hogy „a fegyverben álló montenegrói nép” képzele ma már egészen a múlté.

Megszűntek a régi hadi gyakorlatok és rabló hadjáratok, mind sürűbben láthatunk montenegrói fegyver nélküli járnai s Cetinijében már rendes kaszánya is van, hol 4–6 hónapig katonai oktatásban részesítik az ifjakat, teljes megvan az állandó hadsereg kezdete is, teljes ellentéte a régi állapotnak, midőn minden montenegrói katona volt s a férfiak főteendője a hadviselés. Rokon ezzel a másik átalakulás is. A montenegrói-török határon évszázadokon át még fölfegyverkezett emberek is csak nagyobb csapatokban járhattak bántatlanul s az idegen magában Montenegróban egy pillanatig sem lehetett biztonságban védő fedezet nélkül. Ma mindenütt egész bátran járhat az idegen egyedül akár az erdő sűrűjében is és nem igen van rá eset, hogy rablók áldozatává lenne.

Igen természetes, hogy a mai Montenegrót még sem tekinthetjük oly országnak, mint Nyugat-Európa államait. Vasútak, gyárak, sőt a legtöbb helyen még tisztességes utak is hiányoznak. Épen a természet mostohasága, a zord hegyvidék nehezen járható volta okozzák, hogy a törökök betörésekor a rigómezei csatából megmenekült szerbek utódi félezred éven át képesek voltak magukat itt tartatni. A montenegrói mézhégyekben a természet igen kevés hasznos ásványt őriz s ezeket, valamint a tömördek fát, sem lehetett eddig kellően értékesíteni oly helyen, hol még nagyobb folyók sincsenek s a terhet ösvéteken kell szállítani. Újabb időkben

van ugyan már a tengerparton is egy pár kikötőhely, különösen *Antivari* és *Dulcigno*, de ezek a kikötőhelyek kisszerűek s eltörpülnek Cattaro mellett, mely Montenegrónak természetes kapuja, de idegen hatalom kezében. Hosszú időkön át ezért csak az állattenyésztés lesz Montenegró főgazdagsága, a mint hogy maig is négy-öt millió koronára tehető évi kivitelében állandóan ez a főzikk.

De nagy haladást találhatunk e hegyi országban a mezőgazdaság minden ágában. A Durmitor és Korn nagy kiterjedésű havasain ma már százezerrel legel a szarvasmarha és juh, a tejjelgazdaság évről-évre fejlődik és legalább a déli sík területeken, hol a termőföld kedvezőbb, a szántó-területek is nagy tevékenységet fejtenek ki. Megterem e helyen a subtropikus növényzet minden faja; kitűnő a bor-, olaj-, dohány- és füge, de virágzó a selyemtenyésztés is, a konyhakertészet pedig egyes vidékeken valóban mintaszerű. Az ország számos kopár vidékén még mindig nagy nehézségekkel kell megküzdenie a földművesnek, de a hatóságok egész európai módon különös gondot fordítanak a földművelésre. Cetinijében szakértő vezetés alatt földműves-iskola van; az állatgyógyítást az állam kezeli, s a fejedelemségben megjelenő két hetilap gyakran közöl földművelők számára útmutatásokat.

Természetes az is, hogy Montenegróban, hol néhány évszázaddal ezelőtt még állandó volt a háborúskodás: a művelődés, sőt ennek legelemből jelensége, az irni és olvasni tudás sem lehet oly elterjedt, mint Nyugat-Európában, de szintén bámulatos gyors a haladás. 1834-ben egy, 1879-ben 22 iskola volt az egész fejedelemség területén; ma pedig mintegy 80 iskola, köztük egy gimnázium, egy felsőbb leányiskola, egy tanítóképző és egy theologiai intézet áll már fenn. Ezenkívül csaknem minden nagyobb községben vannak nyilvános olvasótermek, melyekben a legnevezetesebb szerb lapok, Cetinijében és Podgoricában ezenkívül még a kiválóbb német, francia, orosz és török lapok is olvashatók. Évről-évre több montenegrói ifjú tanul a külföldi egyetemeken és szakiskolákon, sőt az ilyen felsőbb tanulók közt akad már egy pár montenegrói nő is, a mi itt sokkal fontosabb jelenség, mint másutt, mivel a harcias montenegróiaknál a nők eddig meglehetősen alacsonyabb rendű helyzetben voltak.

A legfeltűnőbb haladást látjuk a közlekedés terén. A vendégfogadók és korcsmák száma mindenütt emelkedett: van már 200 kilométer-nél hosszabb műút, melyek nagy részét Slade osztrák mérnök igen ügyesen készítette. Van 16 postahivatal, 600 kilométer hosszú táviró-vonalal és naponként közlekedő postakocsikkal. Cetinje és Riecke között van telefon-összeköttetés is. Cetinijében és Danilovgradban pedig már vízvezeték is létesítettek. Minden kerületben van továbbá a kormány által kinevezett kerületi orvos. A Skutari-tavon 1891 óta egy montenegrói társaság rendes gőzhajó-közlekedést tart fenn, s közelebb megkezdik a vasútpépítést is, egyelőre 191 kilométer hosszúságban.

Montenegró haladásának érdekes jelensége az is, hogy Bogisics orosz egyetemi tanár, kit Nikita fejedelem hívott meg Montenegróba, s ott miniszternek is kinevezte, kitűnő törvénykönyvet készített a fejedelemség számára és ezenkívül az igazságszolgáltatást is igyekezett európai színvonalra emelni.

Nem lehet azonban hallgatással mellőzni, hogy Montenegró jövőjét politikai helyzete nehezé teszi, ezenkívül új területén sok az albán lakos, kik természetből gyűlölik a szlávokat. Mind a mellett már ma sok szerb nély áhítattal Montenegróra, mint olyanra, mely a képzelte nagy szerb birodalom megalkotására hivatott volna.

A SORHUZÁS.

Elbeszélés.

(Vége.)

Irtta Mark Twain. Angolból fordította S. V.

A katonák a vezénylő tisztrel bevonultak. Az elitől ezredes ránézett síró nejjére, a kis Ada pedig alig győzte örömtől sugárzó szemével bámulni a katonákat.

Az apa megölelte nejét, gyermekét.
— A Tower-ba; előre! indulj — hangzott a

vezénylő, és az ezredes szilárd katonai lépésekkel elindult. Utána az ajtó becsukódott.

— Ugyebár megmondtam, kedves mamám, hogy gyönyörűen fog végződni, mert a Tower-ba mennek s meg fogja őket látni. Ó . . .

— Jer ölembé, te szegény, ártatlan teremtés! . . .

Másnap a szerencsétlen anya nem volt képes felkelni; orvosok és ápolónék forgolódtak körülötte, kik titokzatosan suttogtak egymás közt. Adának nem volt szabad a szobába jönni: mama beteg, nagyon beteg.

A gyermek egy darabig az utcán játszott, de aztán feltűnt neki, hogy édes atya oly sokáig marad a Tower-ban, holott ilyenkor otthon szokott lenni. Mi lehet az oka? — Maga fog majd utána járni.

Egy órával utóbb a katonai törvényszék tagjai a főparancsnok színe elé léptek, ki őket komoly arccal fogadta.

— Azt jelentjük, — így szólta a törvényszék elnöke — hogy az eliteltek nem akarnak sorsot húzni. Hiába kértük őket; készek meghalni, de vallásuk ellen véteni nem akarnak.

Cromwell arca elkomorodott, de nem szólt semmit. Egy darabig gondolkodott, aztán azt mondá: Mindannyian nem fognak meghalni. Majd sorsot húzunk helyettük mi. Küldjétek értük. Hadd jöjjenek a másik szobába. Állítsátok őket arccal a fal felé, hátrattett kezekkel. Ha itt lesznek, tegyék nekem jelentést.

Midőn Cromwell a szobában egyedül maradt, leült és egy parancsot előszólítva, azt mondá: Menj és hozd ide a legelső kis gyermeket, a ki erre talál menni. Alig hogy az őt kiment, már vissza is tért, a kis Adát kezénél fogva vezetve. Ada egyenesen az állam feje felé ment, kinek nevét félelemmel emlegették a föld hatalmaságai és térdén felkapaszkodva ölébe ült.

— Ismerlek uram, te a főtábornok vagy. Láttalak, midőn házuk mellett elmentél. Mindenki félt, de én nem féltém, mivel nem néztél rám esniyán. Emlékszel reám? Páros szoknya volt rajtam, két pántlikával. Nem emlékszel? Én a házuk jobb oldalán álltam, tudod én . . .

— Nos, te kedves kis portéka, szégyenlem magamat, de . . .

A gyermek közbeszólt:
— Egy szóval nem emlékszel rám. De én nem felejtettem el.

— Nagyon örültem, de nem foglak többé elfelejteni, kedvesem; szavam adom rá. Bocssás meg és legyünk jó barátok, mindig és mindenkorra.

— Igen, nem bánom, habár nem tudom, hogyan felejtettél el engem. Te nagyon feledékeny vagy; némelykor én is az vagyok. De azért megbocsátok, mert azt hiszem, hogy jó ember vagy; de kérlek, simulj jobban hozzám, mint azt papám szokta tenni, mert fádom . . .

— Szívesen, kedves kicsikém. Nekem is volt egy oly kis leányom, mint te vagy, csak hogy most már megnőt. Ez is oly kedves, édes és tüde volt mint te. Ő is ölemben szokott ülni, mint te. Akkor boldog voltam, szívem a gondot nem ismertem. Hosszú idő múlt azóta; ama boldogság emlékét te idézted vissza lelkembe. Az Isten áldjon meg érte, kedves kis teremtés!

— Nagyon szeretted őt? nagyon, igen nagyon? . . .

— Ezt abból is láthatod, ha mondom, hogy ő parancsolt s én engedelmeskedtem.

— Én azt gondolom, hogy te kedves vagy. Csókolj meg! Igen?

— Szívesen. Íme, ezt neked, ezt meg neki. Te kérted, holott parancsolhattad volna, mert most őt képrivesel; parancsolj s én engedelmeskedni fogok neked.

A gyermek örömeiben tapsolt. E pillanatban oly neszt ütötte meg fülét, mintha katonák ki-mért lépeit hallaná.

— Katonák! Katonák! Tábornok uram, Ada látni akarja őket!

— Mindjárt, kedvesem, de várj egy pillanatra; valamire kérem foglak.

A tiszt belépett és magát mélyen meghajtva, jelenté: Itt vannak!

A nemzet feje három kis pecsétviaszszal bevont papírlapot adott kezébe. Két lap fehér, a harmadik pedig piros papírosból volt. A piros papírlap annak halálát fogná jelezni, ki azt megkapja.

— Mily csinosak — mondá Ada — nekem adod?

A KIS ADA OTT LÁTTA A FAL FELÉ FORDÍTOTT HÁROM FÉRFIUT.

„A sorház” című elbeszélésben.

— Nem, kedvesem: ezek másoknak valók. Emeld föl annak a függönynek szelét s menj át a szomszéd szobába: ott három, háttal a fal felé álló embert, hátrattett kezekkel fogsz látni. Mindegyik kezébe nyomj egy-egy papírlapot, aztán jöjj vissza hozzám.

Ada eltűnt a függöny mögött és a protektor egyedül maradt.

— Bizonyára — mondá magában vallásos áhitattal — a jó gondolatot Ő adta, ki mindazokat, kik benne bíznak és hisznek, soha el nem hagyja. Ártatlan küldöncze nem tévedhet. Az úr útjai csodálatosak. Áldassék az ő szent neve! . . .

A kis tündér a függöny mögé bújva, onnan a szomszéd szobába lépett, hol csakugyan ott látta a fal felé állított három férfit és ezek mellett a katonák fészes alakjait.

— Hiszen az egyik az én papám, ruhájáról ráismertem — mondá magában jó kedvvel, — neki adom a legszebb béczeit. És ezzel a piros béczeit kezébe nyomva, azt mondá: Nézz ide, papám, mit adtam kezébe . . .

Az ezredes hátra nézve meglátta a halált hozó papírlapot. Arca elszápadt.

Most az őrség tisztje lépett elő, ki az ezredes vállát érintve mondá:

— Sajnálom uram, de kötelességemet teljesítenem kell . . .

— Micsoda kötelességet? — kérde Ada.

— El kell őt vinnem. Nagyon sajnálom . . .

— Elvinni? Hová?

— A — a Isten segélj meg — a vár egy más részébe . . .

— Ezt nem teheti. Mamám beteg s én haza viszem a papát. Ezzel atyjára felkapaszkodva, átkarolta nyakát:

— Ada kész, kedves papám, mehetünk.

— Nem mehetek, szegény gyermekem. Velük kell mennem.

A gyermek lábával a földre toppantva, a tiszt-hez fordult.

— Már megmondtam, hogy beteg a mama. Tán csak megértette? Ereszse el őt, akarom! . . .

— Adná Isten, szegény gyermekem, hogy tehetném! Őrség! Vigyázz! Indulj!

Ada eltűnt; egy pillanat múlva Cromwell-t kezénél fogva húzva ismét visszatért. A hatalmas férfiú láttára a tiszt megállt s tisztelgett.

— Állítsa meg őket uram! Mamám beteg és atyámat látni akarja. Megmondtam nekik, hogy ne bántásák atyámat, de senki sem hallgatott rám.
— Ez atyád, gyermekem? — kérde Cromwell.
— Persze hogy az: mindig is az volt. Másnak nem is adtam volna a szép piros béczeit, hiszen úgy szeretem! . . .
Cromwell arca elváltozott.
— Isten segélj meg! A Sátán oly bünt akar velem elkövetetni, melyhez hasonlót ember soha el nem követett. Mit tegyek?
Erre Ada boszúsán elkialtotta magát:
— Mondja meg nekik, hogy papámat ne bánt-

sák. Mondja meg! Őn azt mondta, hogy parancsoljak és már először sem akarja azt tenni, mit én akarok? . . .

Cromwell kezét a kis zsarnok fejére téve, mondá:

— Adjunk hálát Istennek, a miért neked ama meggondolatlan ígéretet tettem, de szavamot be kell váltanom, kedves gyermekem! A fogoly szabad! Bocssásátok el!

EGYVELEG.

* Embercsontból készült sakkfigurák vannak Trebelli kisasszonynak, a régebben híres énekesnőnek. Egy Brewaldt nevű lelkes sakkjátzó ugyanis végrendeletében meghagyta, hogy kar- és lábsontjaiból ügyes esztérgyalóssal szép sakkfigurákat készíttessenek s ezeket ajándékozzák annak, a ki a sakkjátzó világában a legnagyobb feltűnést kelti. E ezírla tekintélyes pénzösszeget is hagyott hátra. Az örökgyógy két barátja, kiket ezzel megbízott, Trebelli kisasszonyt találta az ajándéokra legérde-mesebbnek.

* A legdrágább kalap a világon a washingtoni nemzeti múzeumban van. 1882-ben ajándékozták a mexikóiak Grant tábornoknak, az amerikai polgárháború egyik vezérének. Értékét 6000 koronára tartják s ez a legfinomabb mexikói *sombrore* (széles karimájú kalap), melyet valaha készítettek.

* Patti Adél, a híres énekesnő életrajzában sajátos keveredést találjuk a nemzetiségeknek, Madridban született, atyja Szciziliából, Catania városából származott, anyja Rómából. Amerikában neveltette az Egyesült-Államokból való mostoha atyja. Két francia férje volt. Nyugalomba vonulása után Walesben telepedett le s harmadszor is férjhez ment egy svéd nemeshez. Jelenleg különben angol alattvaló.

* A léghajó feltalálására állítólag egy érdekes véletlen vezetett. *Mongolfer* felesége egy mulatságra akart menni. Kimosta e ezírla a szoknyáját s mosás után szárítani akasztotta egy erősen befütt kis kályha fölé. A meleg levegő felduzzasztotta a szoknyát, mely erre föl szállt a szoba mennyezetéig. Az asszony elesodálkozva behívta az urát, a ki gondolkodva esett a dolgon és nem sokára megismerlta az első léghajót, mely tudvalevőleg meleg levegővel volt töltve.

* London népessége. A tavalyi népszámlálás adatai szerint Európa legnagyobb városának, Londonnak összesen 4.536.541 lakosa van, a kik közül 135.377 idegen.

* A világ legtisztább városának a hollandi Brocot tartják. E városban még lovagnak sem szabad az utcákon járni. A város 2700 lakosa főleg az ismert eidami sajt készítéséből él.

* Az iszákosság Oroszországban. Az orosz kormány a szigorú rendszabályok és a pálinkaadó fel-emelése alkalmazásával sem képes az iszákosság terjedésének elejét venni. A hivatalos kimutatások szerint kitűnik, hogy évenként átlag 4678 ember hal meg delirium tremensben. Harminez év óta 76.786 férfit és 7341 nőt ölt meg Oroszországban a pálinkaivás.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ DEÁK FERENCZ RAVATALÁNÁL.

ZICHY MIHÁLY FESTMÉNYEIBŐL.

Koppay József festménye.

GRÓF LÓNYAYNÉ, STEFÁNIA BELGA KIR. HERCEGNŐ.

KOPPAY JÓZSEF FESTMÉNYEINEK
KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Nagy érdeklődést keltettek Bécsben közelebb egy ott élő magyar származású festőművésznék, Koppay Józsefnek arckép-festményei a bécsi előkelő társaság tagjairól, melyekből tekintélyes gyűjtemény volt a „Künstlerhaus”-ban kiállítva. Köztük volt Erzsébet főhercegnőnek, ma már Windischgrätz hercegnőnek és édesanyjának, gróf Lónyay Elemérnének, Stefánia belga királyi hercegnőnek arcképe is. Ezeket annál nagyobb érdeklődéssel nézték, mert a kiállítás idejére egybe esett királyunk unokájának esküvője.

Erzsébet főhercegnő képe, melyet mai számunkban bemutatunk, az immár fiatal asszonyt ifjusága leányos bájában tünteti fel. Fátyolszerű rózsaszín ruha fűdi természetét, a ruhát drága arany öv szorítja le s a keblen könnyű atlaszszalagon egy rózsza látszik. Fényes, szőke haja minden virág vagy ékszer nélkül omlik jobb vállára. Az ifjuság és üde báj megtestesülése kép van a festményen az ifjú főhercegnő ábrázolva.

Ugyancsak Koppay műve Stefánia királyi hercegnő arcképe, mely őt kivágott béli ruhában, drága bundába burkolva ábrázolja. Mind a két kép művészi becsénél fogva is kiváló.

„MAGYAR REMEKIRÓK.”

Irodalmi életünkben nagy jelentőségű esemény a „Magyar Remekirók” című nagy irodalmi vállalat megindulása, melyről a múlt év végén már megemlékeztünk. Akkor még csak a tervezet alapján méltathattuk e nagy szabású vállalkozást, most azonban örömmel jelenthetjük, hogy öt kötetből álló első sorozata már megjelent. A közönség most már közvetlenül megismerkedhet e kötetekkel, melyek világos fogalmat nyújtanak a szerkesztés elveiről, a kitűzött célról s azokról a módokról, a melyekkel e célt el akarják érni.

E vállalatnak az adja meg nagy fontosságát, hogy szétviszi a közönség legszélesebb rétegeibe a magyar irodalom remekait, eltölti szellemükkel a nemzet lelkét s ezzel hathatós tényezőjévé válik szellemi életünk jövő fejlődésének. Egész-séges fejlődés bármely téren csakis a folytonosság alapján lehetséges, csakis úgy, ha a múlt

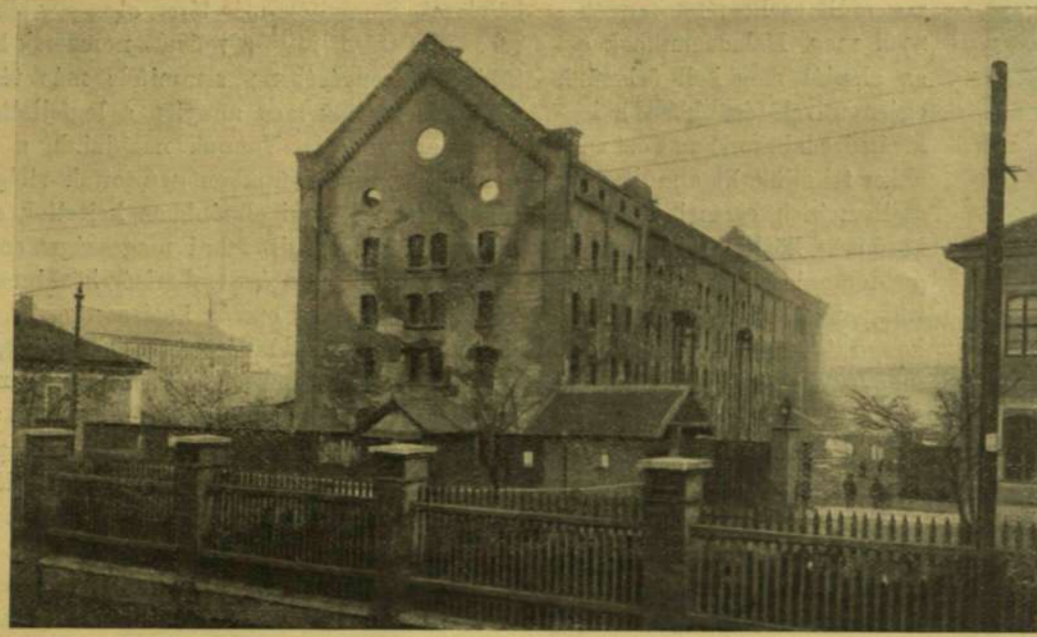
talajába ereszti gyökereit a jövő s a múlt szellemétől terméke-nyül meg. Haladásunknak ezt az alapját meg kell őriznünk egész művelődésünkben s legkivált irodalmunkban s ezt csak akkor tehetjük, ha a múlt nagy szellemeinek eszméi a művelt közönség közkincsévé válnak, gondolkozását, érzését megtöltik nemzeti tartalommal, fogékonnyá teszik a nemzeti eszmények megértésére, a haladás eszközeinek felismerésére, megóvják a káros s a magyar szellem tisztaságát, eredetiségét veszélyeztető idegen hatásoktól. A nagy költők, írók ismerete a legerősebb védelem a téveszmék és kóros irányok ellen; a nagy költők szellemi légkörében tisztult izlés a legjobb vezető a jelen irodalmi termékeinek értékelésében. Hogy egy jól szerkesztett és gondosan megválogatott gyűjteményes kiadás mennyire előmozdítja a nagy költők ismeretét, azt nem szükséges bizonyítani.

A magyar szellemi életnek legszebb virága a költészet. Semmiféle más téren oly nagy sikerrel nem vettünk részt a művelt nemzetek kulturális versengésében; semmiféle más téren nem közelítettük meg annyira a legfejlettebb népek színvonalát. Vannak nagyjaink, a kik nemcsak a mi lelkünkben gyűjtöttak világosságot, nemcsak a mi elménkben keltettek eszméket, hanem világirodalmi magasságra emelkedve, műveik az egész emberiség közkincsévé váltak s áttörve az ország határsorompóit, le-
döntve a nyelvek különbözőségének korlátait, bevilágítják az egész emberiséget, hathatós munkássáivá válnak az általános emberi művelődés előhaladásának. Ezek a nagy szellemek, a magyar érzés és magyar gondolat eszményi képviselői, a magyar nemzet legnagyobb büszkeségének tárgyai. Elő bizonyítékai annak, hogy a magyar nemzet, a mintegykor a harcok terén védője volt az európai művelődésnek, a kultúra békés mezején is méltó munkatársra tud lenni a nagy nemzeteknek. S e nagyjaink ismerete, tanulmányozása fontos nemzeti ügy, a műveltség elsőrendű követelménye. A „Magyar Remekirók” vállalata ezt mozditja elő, a mikor belefoglal kereteibe irodalmunkból mindent, a mi örök életű, a minek olvasása nemcsak szükség, hanem gyönyör is s kihagy belőle mindent, a mi az idők folyamán elvesztette a nagy közönség szá-

Koppay József festménye.

ERZSÉBET FŐHERCEGNŐ LEÁNTKORI ARCKÉPE.

A «CONCORDIA» MALOM AZ ÉGÉS UTÁN. — Erdélyi fényképe után.

mára való érdekességét. A mulandót elejti, hogy annál inkább emelhesse szárnyain a maradandót.

A most megjelent öt kötet teljesen kielégíti azt a várakozást, melyet a tervezet alapján hozzáfűztünk. Szép formában szép és értékes dolgokat nyújt. Az egyes kötetek már csinos kiállításukkal, izléses, művészi eszesített s mégis egyszerű kötésükkel, tiszta, finom, kitűnően olvasható nyomásukkal kedvet keltenek az olvasásra; s a bennük levő, jól ismert művek mintha új zamatot nyernének az újszerű külsőségek között.

Három kötet újabb korunk legnagyobb szellemének műveivel telt meg: *Vörösmarty, Arany, Tompa* költeményeivel. *Vörösmarty* összes kisebb költeményeit itt találjuk, mely érzésülegi, magasan szárnyaló ódáit, kedves genre-képeit, bájos kisebb elbeszéléseit. A kötetet a költő életrajzának írója, a legkitűnőbb magyar irodalmi életrajz szerzője, *Gyulai Pál* rendezte sajtó alá s kitűnő bevezetést írt hozzá, mely eszméiben és felfogásában természetesen azonos a *Vörösmarty életrajzá*-val, művészi formájával pedig méltó *Gyulai* fényes irodalmi pályájához. *Arany* Jánosnak is kisebb költeményeiből az 1854-ig írottakat kapjuk meg, a költő pályája első részének gyöngyeit. Ezt a kötetet *Riedl Frigyes* rendezte sajtó alá s látta el bevezetéssel. *Riedlnek* köszönhetjük az eddig legbehatóbb és legjobb könyvet *Arany* költészetéről, egyúttal újabb irodalmunk egyik legjelesebb esztétikai művét. Az e kötet elé írt bevezetés röviden és mégis alaposan, könnyed, fordulatos, szellemes formában ismerteti meg az olvasót *Arany* életének főbb mozzanataival s költői művei szemlével. Igazán «bevezetés» e kis tanulmány: bevezeti az olvasót abba az eszmekörbe, melyben a nagy költő nagysága nyilvánul, megismerteti mindazzal, a mit a költői művek teljes megértésére és élvezésére tudni szükséges. *Tompa* Mihályt *Lévay* József ismerteti meg velünk. Lévyt a finom ízlésű, nagy szellemek tanulmányában s nagy történeti korszak tanulságaiban nevelkedett író tulajdonságai mellett a költőtárs és jó barát kegyelele is képesítette feladata megoldására. Az életrajzi bevezetés ezáltal a közvetlenség hatását kelti s ép oly kellemes olvasmány, mint a mily hasznos tájékoztató.

A hátralevő két kötet egyike *Vörösmarty* kortársát és barátját, *Garay* Jánost, a hazafias szellemű, érzelmes lyrai költőt, történelmünk legbuzgóbb és leglelkesebb költői feldolgozóját mutatja be. Kisebb költeményei java részén kívül nagyobb epikai műveiből is vannak önálló részeket a kötetben, mely igen jól megismerteti az olvasóval *Garay* János költői tehetségét. A gondos kiválogatás *Ferencczi* Zoltánnak, «*Petőfi* életrajza» szerzőjének érdeme, a kinek bevezető tanulmánya is szépen írt, alapos munka. Egy kötetet töltöttek be végül *Csikó* Gergely színművei. A jeles drámaíró művelte műfajok legjelesebb példái között vannak e kötet-

ben képviselve: a társadalmi színmű a «*Proletáro*»-kal, a vígjáték a «*Buborékok*»-kal s a tragédia a «*Vasember*»-rel. Az előző és a sajtó alá rendezés *Vadnay* Károly jeles munkája. Minden egyes író művei előtt látható szép kiviteli arcképe is, valamennyi jeles művésznőnk, *R. Hirsch* Nelli műve.

A most megjelent öt kötetet ezután szabályosan fogják követni félévenként a többi szintén öt kötetes sorozat, míg az egész 55 kötetre tervezett vállalat be nem fejeződik.

A magyar közönség oly alkalmat nyer a «*Magyar Remekirők*» vállalatát által irodalmunk remekeinek megszerzésére és megismerésére, a milyen még nagyobb és fejlettebb irodalmunkban is ritkán fordulnak elő. Értéke és díszsége mellett igen kedvező feltételekkel lehet megszerezni: a 220 koronára szabott árat, a ki most, megjelenésekor rendel meg, havi három koronás részletekben is törlesztheti.

A «*Magyar Remekirők*» vállalatát értékes pótlékot nyer a kiadó *Franklin-Társulat* buzgalmaiból. E társulat újra kiadja *Shakspeare* összes színműveit, a «*Kisfaludy-Társaság*» útján készült, valóban klasszikai becsű fordításban. E nagyszabású vállalkozásra, mint ismeretes, legjelesebb költőink és műfordítóink szövetkeztek a *Kisfaludy-Társaság* felhívására s a munkában irodalmunk három legnagyobb szelleme: *Vörösmarty*, *Petőfi* és *Arany* mutatták az utat. Alig van irodalom, mely oly kitűnő *Shakspeare*-fordítással dicsekedhetnék, mint a miénk.

Shakspeare ma már nemcsak az angol irodalomé, hanem az egész világé. Az emberi művelődés történetében páratlanul álló nagy szelleme megtermékenyítette s termékenyít ma is minden nemzet irodalmát. A mi irodalmunkra is rendkívüli hatással volt épen legnagyobb íróinkban s e révén mondhatjuk, hogy *Shakspeare* drámai irodalmunknak kiegészítő részeivé váltak. *Vörösmarty* szerint *Shakspeare* jó fordítása felér a legzadagabb irodalomnak is felével. *Shakspeare* ismerete az irodalmi műveltség egyik elemi követelménye s kiszámíthatatlan az a hatás, melylyel művelődésünkre birt az a szerencsés körülmény, hogy a magyar *Shakspeare*-fordítás oly kitűnően sikerült. Mely tanulság és páratlan irodalmi élvezet forrása nyílt meg általa számunkra, melyből nemzedékek hosszú sora fog még meríteni.

Nagy baj volt, hogy e kiadás eddig nem egykönnyen volt hozzáférhető. Az eredeti első kiadás már rég elfogyott a második pedig díszes, de a mi viszonyainkhoz képest igen drága volt. A *Franklin-Társulat* érdeme, hogy e baj most meg fog szűnni: az új *Shakspeare* hat kötetben, csinos formában, olesón kerül a közönség kezébe. Ára igazán olesó: 20 korona a «*Magyar Remekirők*» megrendelői számára. A kik külön veszik meg, 30 koronáért kaphatják meg.

A CONCORDIA-GŐZMALOM ÉGÉSE.

Évek sora óta nem volt a fővárosban olyan nagy tűzvész, mint az, a mely a január 23-ika és 24-ike közötti éjjel a Concordia-gőzmalom,

a legnagyobb malomtelepek egyikét, csaknem teljesen elpusztította.

A tűz rövid idővel éjjel után kezdődött. A malomban folyt a munka s csakhamar észrevették a veszedelmet. A személyzet hozzáfogott az oltáshoz és értesítette a tűzoltóságot, mely gyorsan segítségül jött minden felől. A hatemeletes nagy épületnek, melyet két tűzfal oszt három részre, középső részében, az ötödik emeleten keletkezett a tűz s ez a rész csakhamar lángokban állott, úgy hogy megmentésére gondolni is alig lehetett. A tűzoltóság a két szélső rész megmentésén s a többi épületek és szomszédos ipartelepek megvédelésén fáradozott. Az előbbi nem tudták elérni: rövid idő alatt kigyúltak ezek is, előbb a Dunára néző rész, utóbb a hátsó rész is. Oltás közben több tűzoltó súlyos égési sebeket szenvedett, ketten pedig, *Herczeg* János és *Sznilkó* József tűzoltók beleestek a tűzbe s meg is haltak.

A tűzi láрма, a tűzoltó-kocsik robogása, a tűznek az égen pirosuló s a város nagy részét bevilágító fénye nagyon sokakat felriasztott álmukból; kocsin, gyalog siettek a vész színhelyére, a hol nagy néptömeg gyülekezett össze s izgatott figyelemmel szemlélte a tűz terjedését és a mentési munkákat. Az óriási lángokban lobogó hatalmas épület, mint erről a hely színen fölvevő vázlat után készült képünk is fogalmat nyújt, félelmetességében is nagyszerű látványt nyújtott. A tető gerendái egymás után hullottak le nagy robajjal. A tűzoltók előre-hátra mozgó apró alakoknak tüntek fel a magas ormon s minden fáradozásuk hasztalannak bizonyult. Köröskörül oly nagy volt a hőség, hogy az utcán állógató közönség is alig tudta kiállani. A főépületen kívül a kis gépház is kigyúlt csakhamar s a gépek nagy része elolvadt benne.

A Concordia-gőzmalom főépülete még az éjjel teljesen leégett, csak a puszta falak merednek kormosan, megrepedezve a levegőbe, mint ez egyik képünkön látható. A raktárépület, melyben igen nagy mennyiségű gabona volt felhalmozva, napokig állt meg, fojtó szaggal töltve be az egész *Ferencváros*.

A malom igazgatósága a biztosító-intézeteknél két millió 420 ezer korona kárt jelentett be épületben, gabona- és lisztkészletben.

A tűzoltók bátorsága és önfeláldozó kötelességteljesítése általános elismerést keltett. Az életét vesztett két tűzoltó hátramaradtainak segélyezésére társadalmi körökben tekintélyes összegek gyűltek össze s a malom igazgatósága három esztendőn át havi ötven korona segítséget ad nekik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Műfordítások. Két kis kötet műfordításról számolunk itt be, melyek újabb jelentek meg. *Feleki* Sándor, a ki az újabbról kisebb német költőknek számos művét fordította már le, most *Lenau* lyrai költeményeiből adott ki egy kis füzetet. *Lenau*-ból egyet-mást sokan próbáltak már magyarra fordítani, olykor sikerrel is, a híres «*Schilflieder*»-nek pedig egész sereg magyar fordítását ismerjük. *Feleki* fordításai nem sikertelenül sorakoznak a többi mellé s érdemeül kell tekintenünk, hogy a hazánkban született német költő műveiből csinos bokrtát kötött a magyar közönség számára. Fordításai nem mind egyenlő értékűek, s néha az eredetinek java elvész a fordító keze alatt. A megválogatás ellen is lehetne kifogást tenni, egyes lefordított versek helyett másokat, szébbeket szeretnénk látni, — de általában véve hasznos munkát végzett a fordító s lehetővé tette, hogy *Lenau* szelleméhez közelebb jussanak olyanok is, a kik eredetiben nem olvashatják. A kis füzet ára 30 fillér. Mutatványul ezt a kis verset adjuk:

Fonnyadt rózsza.
Lenau.

Forgatva egyik könyvemet,
Hervadt rózsához ég kezem.
Számomra vaj ki tépte azt,
Bizony nem is emlékezem.

Emlékezésünk estifoszol
Mint gyöngéd zéti lehetel.
Száll éitem is, majd nem tudom
Hogy egykoron ki szeretett.

Farkas Emil, a másik fordító, «*Heine* és egyéb műfordítások» címmel adta ki könyvét, melynek legnagyobb része *Heine* verseit tartalmazza. *Heinét* fordítani a legnehezebb feladatok egyike. Alig van költő a világirodalomban, a kinek művei értékét annyira a nyelv bája, a ritmus zengése s a hangulat finomságai adnak meg, már pedig ezeket lefordítani vajmi nehéz. Mutatjuk ezt az e kötetben levő fordítások is, melyek kétségtelenül elárulják a fordító ügyességét s gyakorlottságát, de a ki ismeri *Heine* költészetét, megérzi legszebb tulajdonságainak hiányát. Sokkal jobban sikerült az a néhány más költőből (*Björnson*, *Ibsen*, *Bartrina*, *Gabirol*) vett fordítás. Ezekből mutatjuk be *Björnson* egy versét, miután a kötet legsikerültebb fordítása, *Bartrina* «*Kivétel*»-e lapunkban jelent meg először.

Hegyí dal.

Björnson.

Hegyí úton fölfelé,
Ha viszed a tűzöt; —
Ne sok terhet tégy bele,
Mikor összefüzd.
Bűbánatod köntösét
Vesd a ködös mélybe,
S a szabadság énekét
Zengd a szűzi légbé.

Kis madárka rád köszönt
Zöld sátras honából,
Hová nap hint fényözönt,
Az árnyék ott távol;
Gond kihal e légben itt.
Szídd magadba kéjjel
S gyermekkorod képeit
Látod szanaszéjjel.

A magánynak zengzetét
Ha még ki nem lested,
Hallgasd, mint zsong szerzeszét,
S megremeg a tested, —
Csak egy patak csörgedez,
Csak egy kavics koppan —
S vélnéd Isten hangja ez,
Ha haragra lobbán.

Reszkess . . . De rebegj imát
Bűnid érzetében,
S tán az Isten megbocsát
Nagy szeretetében.
Csak, ki mindig az igaz,
Szent ösvényén jára,
Bízó szemmel nézhet az:
A menny kapujára.

***Amerika gazdasági betörése Európába**» címmel a «*Scribner's Magazine*» Amerika egyik legtekintélyesebb havi folyóirata, most érkezett februári számában érdekes gazdaság-politikai fejtegetést találunk, mely az amerikai iparnak és gazdasági életnek az európai államokhoz való viszonyát és az ó-világ s az új-világ közt kiterjedő gazdasági harez eshetőségeit tárgyalja. A három közleményre tervezett cikksorozat most megjelent második részében a szerző, *Frank A. Vanderlip*, a ki az előző elölkelő pénzügyi tisztviselője volt az Egyesült-Államoknak, a hármas szövetségi államainak ipari és gazdasági állapotait fejtegeti, amerikai szempontokból.

A cikkíró a fonylat arra fekteti, hogy mennyiben lehet a kérdéses három szövetségi állam veszedelmes versenytársává Amerikának. Az Osztrák-Magyar-Monarchia állapotairól írva, kifejti azt a nyomasztó hatást, melyet a monarchia gazdasági fejlődésére az ausztriai nemzeti viszály és a kiegyezés rendtelensége gyakorol. Ezt a helyzetet egyebek közt a következőképen rajzolja: «A dualisztikus monarchia egy és mégis két részből áll állom. Ausztria népe kész arra, hogy felforgassa kormányát nyelvi előnyökért; az ország hűszelvé nyelvet beszél, melyek mindegyike fölébe akar kerekedni a másiknak. A monarchia egyik fele gazdasági akadályokat állít a másik elé; Magyarország féltékenyekdik Ausztriára, Ausztria pedig nem bírja megbocsátani Magyarországnak, hogy nálánál jobban virágzik. További fejtegetése során konstatálja, hogy Magyarország csaknem kizárólag mezőgazdasági állam lévén, az ipari versenyben csak Ausztria jöhet mint Amerika esztelges versenytársa szóba, de a politikai viszonyoknál és a termelőképességét akadályozó egyéb tényezőknél fogva veszedelmessé nem válhatik.

A politikai világ s a gazdasági ügyek iránt érdeklődők számára érdekes adatokat tartalmazó közlemény képei között ott találjuk a monarchia két vezér államfőiről: *Goluchowsky* gróf külügyminiszternek és *Szél* Kálmán magyar miniszter-

A «CONCORDIA» MALOM ÉGÉSE. — Richter Aurél rajza.

elnöknek szép kiviteli arcképét, az utóbbiét díszmagyar ruhában, kardosan.

Magyar törvénytár. Most jelent meg e vállalatban az 1901-ik évi törvényeket tartalmazó kötet, előkelő külsejű, gondos kiállításban. E kötet megjelenésével a vállalatban most már teljesen megjelentek a törvények *Szent* Istvántól egész a mai napig, valamint külön a *Verböczy-féle* «*Hármaskönyv*» és az «*Erdélyi törvények*» 1540—1848. Ezeket, valamint a «*Corpus Juris*»-beli régi törvényeket a vállalat az eredeti latin szövegben közli megérhető kritika kíséretében, párhuzamosan a latin szöveggel közölve annak hű, értelmes fordítását. A huszonöt kötet most együttvéve törvényeink összeségét adja. Pontos és szükséges segédesszövege ez nemcsak ügyvédeknek, hanem minden bíróságunknak és hatóságunknak is. A «*Magyar törvénytár*» most megjelent 1901. évi törvényeinek ára füzve négy, fél börkötésben hat korona, a többi 25 kötetű 1000—1900-ig 185 korona. A *Franklin-társulat* kiadásában megjelent e kiadás megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben.

Franciaország szőlőművelése. Írták *Baross* Károly és dr. *Drucker* Jenő. A «*Borászati Lapok*» kiadása. A párisi világtkiállítás alkalmával szőlészeti kongresszust is tartottak a francia fővárosban, mely alkalommal bemutatott a híres francia szőlőtermelést és borászatot a maga meglepő nagyságában, nevezetesebb borvidékekre pedig kirándulást, illetőleg tanulmányutakat rendeztek. Az itt szerzett tapasztalatokról számolnak most be a szerzők, részletesen ismertetőn mind a kongresszus lefolyását, mind pedig azon értékes tapasztalatokat, melyeket a helyszínen gyűjtöttek. Franciaország kétségtelenül első helyen áll a bortermező államok sorában, hiszen a világon levő szőlőterületek negyedrésze Franciaországra esik és ott a szőlőműveléssel közel két milli ember foglalkozik. Nagyon sok érdekes és hasznos megfigyelést tehettek tehát Franciaországban a szerzők s csakugyan tettek is, a mint ezt kitűnően megírt könyvük bizonyítja, melyet bátran lehet ajánlani hazai borászaink figyelmébe. A terjedelmes könyvben 178 kép is foglaltatik; ára 8 korona.

Boer földön. Írta *Szigethy* Lajos. A szerző, ki előbb tiszt volt a honvédségnél, a dél-afrikai háború kiterjedésének hírére Transzvália utazott s huzamosabb ideig a boerok soraiban harcolt, majd angol fogságba kerülve, vissza kellett jönnie s itthon aztán kiadta élményeit a «*Boer földön*» című kötetben. Nem annyira a csatákról beszél, mint inkább az afrikai sajátosságokról, különösen pedig a boer nép hadi szervezetről, szokásairól, tábori életéről. S valóban különös dolgokat olvasunk ezekről, a melyek európai gondolkodású emberek előtt a legnagyobb mértékben feltűnők, szokatlankok, de éles világot vetnek a még most is folyó háború előtűnk sokszor érthetetlen mozzanataira. A *Szigethy* Lajos könyve érdekes és jól megírt olvasmány; három koronáért megrendelhető *Röttig* Gusztáv soproni nyomdásznál.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadványai. Nyelvtudományi közlemények, szerkeszti *Szimonyei* József XXI. kötet, IV. füzet. Értekezések vannak benne a halmgügyi nyelvjárási szigetről, a z gyakorító képzőről, az it képzőről, aztán ismertetések és bírálatok. A füzet ára 1 korona 50 fillér. — *A bolognai jogi egyetem XIV. és XV. századi statútumai*, *Békési* Remigél. Ára 1 korona 50 fillér. — *Emlékbeszéd Hauyer Ferencz halos tag felett*, *Böckh* János levelező tagtól. Ára 1 korona 20 fillér. — *Mathematikai és természettudományi értesítő*, Szerkeszti *König* Gyula. XIX. kötet 5. füzet. A füzetben *Korda* Dezső, *Kalocsinszky* Sándor, *Melcer* Gusztáv, *Szili* Aurél, *Hollós* László írnak a természettudományok körébe vágó értekezéseket, *Högyes* Endre pedig a budapesti Pasteur-intézet 1900. évi működését ismerteti.

Az első magyar bibliographus. Írta *Idösh* *Szimonyei* József. Kiadta a Magyar Tudományos Akadémia, ára 60 fillér. Az első magyar bibliographiát *Sándor* István írta meg. Id. *Szimonyei* József felkutattva a rávonatköz adatokat, most részletesen elénk tárja a derék, lelkes férfiú egész élet pályáját. *Sándor* István az ósgrégi szlavonicai és lukai *Sándor* családból született 1750-ben *Luka* nevű kis tót faluban. Uganye családból való volt a híres lovas gróf *Sándor* Móríc is. *Sándor* István, ámbár anyanyelve tót volt, rendkívüli kedvel és buzgósággal

HORTOBÁGY PARTI RÉSZLET. — Haranghy György amateur fényképe.

foglalkozott a magyar irodalommal; munkái közül nevezetes a «Magyar könyvesház», mely Győrött 1803-ban jelent meg.

Szölvölevek. Irta Kálmán Dezső. Tíz elbeszélést, rajzot, apróságot tartalmaz a csinos kiállítású kötet. Tárgyait mind a vidék életéből merítette. Egyszerű magyaros nyelven, keresetlenül írja meg mondani valót a szerző, kinek neve korábban megjelent elbeszélés-kötetei révén is ismeretes. A «Szölvölevek» Szegszárdon jelent meg, ára 2 kor. 20 fill.

Az «Allatok világa» című vállalat 46-ik füzeté megjelent. Benne a rhinocerosz és tapír van ismertetve, de megkezdődik a ló érdekes leírása is; több szép kép van benne és egy képtábla, mely az arab lovat tünteti fel. A munka a Légrady-estvérek kiadásában jelenik meg s ára egy füzetnek 80 fillér.

Előzetes. Ábrányiné-Katona Klementina, az ismert írónő egy kötet elbeszélést rendezett sajtó alá. A kötetre három koronával előzetést nyit. Gyűjtőknek öt példány után tiszteletpéldányt küld. A megrendelések vagy előzetések Budapest, József körút 2. sz. alá küldendők.

Zichy-kiállítás a Nemzeti Szalonban. A 75 éves nagy művész itthon levő képeiből rendezett kiállítást február 2-ikától fogva tekintheti meg a közönség a Nemzeti Szalonban. Előtte való napra a sajtó képviselőit hívták meg. *Wallacis* közoktatásügyi miniszter is megtekinti a kiállítást, a kinek látogatásától sokat várnak, mert mély óhajtsa, hogy a szépművészetek múzeumában Zichy Mihály méltón legyen képviselve.

A kiállítás érdekében *Ernst* Lajos, a Nemzeti Szalon igazgatója leutazott Somogy megyébe, Zala községbe is, Zichy Mihály szülőhelyére, hol a művész legutóbbi itthon léte alatt műhelyt épített az ősi kuria mellé. Az ott levő képeket is fölhozták a kiállításra. Az ősrégi Zichy-családnak ez a nemesi ága férfi ágon kihalt. A művész bátyja, Zichy Antal, a jeles író, gyermektelenül hunyta le szemét. A mester egyetlen fia, Miklós, tavaly virágzó korában halt meg itthon. Három leánya közül kettő férjhez ment; az egyik (Zsófia) Feledi Tivadarhoz, a nem rég elhunyt festőművészhez, a másik (Olga) Tomkaházi Tomka Jenőhöz, a magyar földhitelezet ügyészéhez. A család tagjai és *Fernady József* ügyvéd, Zichy Mihály bizalmas birtokában levő képek mind láthatók lesznek a Nemzeti Szalon kiállításán, melynek rendezésében *Ernst* igazgató mellett *Rubovics Márk* műtárnok és *Rózsa Miklós* titkár bízgálkodtak.

Zichy Mihálynak lapunk mai számának első oldalán közölt arcképe vonatkozólag érdekessé tartjuk fölemlíteni, hogy a magyar ruha a mesternek, mint czári festésnek hivatalos díszöltözete. Az orosz udvarnál mindenekelőtt udvari galában kell megjelenni. Az öreg magyar mesternek megengedték, hogy udvari gála gyanánt saját nemzeti ruházatát használja. A czári udvari felfogást tekintve a kiváltság élenken tanuskodik a mester iránti tiszteletről és a magyar ruházat előkelőségének elismeréséről.

Feszty Árpád új festménye a Múcsarnokban. Január 25-én mutatta be a Múcsarnokban Feszty Árpád új nagy képét, *Krisztus temetését* a meghívott közönségnek, azóta pedig minden műszerető élvezheti a nagy hármast. Fesztynek eddigi sikereihez mérten is legfőbb alkotása ez. A bemutatásra az előkelő közönség közt megjelentek: *Wallacis*, *Hegedűs* és *Cseh* miniszterek, *Apponyi Albert* gróf, *Andrássy Tivadar* gróf, s *Zsilinszky Mihály* és *Nagy*

Váradi Margit (Olga), *Berts Mimi* (dajkájuk), *Ney* (Gremin) éppen csak megfelelők voltak, a fiatal *Gábor* (a házipoéta Triquet) epizódalakja sokkal sikerültebb. Hanem a *Mader* igazgatta zenekar a régi erőben, pontosságban működött. K. I.

KÖZINTÉZETEK ÉS ÉGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia január 27-ikén összes ülést tartott báró *Eötvös* Loránd elnöklete alatt, majd zárt ülésben az Akadémia ez évi költségvetésével foglalkozott.

Báró *Eötvös* elnök az összes ülésen indítványozta, hogy az Akadémia üdvözölje két külső tagját: a franciaik jeles költőjét *Sully-Prudhomme*-ot és *Vant'-Hoffot* abból az alkalomból, hogy megnyerték a Nobel-díjat. *Szily* Kálmán főtitkár jelentette, hogy a belügyminiszter körrendeletben szölvölevek föl az ország valamennyi törvényhatóságát, hogy a levél-tárakban őrzött Széchenyi-írásközlő vagy Széchenyi-re vonatkozó iratokról hiteles másolatot küldjenek az Akadémia Széchenyi-Múzeumának. *Kün Géza* gróf, az Akadémia másod-elnöke, a Széchenyi-Múzeumnak ajándékozta Széchenyi Istvánnak Döbrentey Gáborhoz írt leveleit eredetiben. A főtitkár ezután bejelentette a pályaműveket, melyek beküldésének határideje december 31-ikén járt le. Az Akadémiai új tagok választására is figyelemztette a főtitkár az ülést. Az Akadémia kebelében összesen *huszonöt* tiszteleti, rendes és levelezői tagsági hely üres; az ajánlásokat február 28-ig kell beadni. *Evelia Cselebi* történeti munkájának 14 kötete az Akadémia anyagi támogatásával megjelent török nyelven; a második osztály fog gondoskodni magyarra fordításáról. Ezután következett a zárt ülés, a melyen *Szily* Kálmán főtitkár előterjesztette az 1901. évi zárszámadást. Az előirányzatnál többet vettek be 15,819 koronával és többet adtak ki 1377 koronával, a vagyon 30,971 koronával szaporodott. December 31-én 5.401,125 korona vagyon volt, a miből a két milliót érő épület 25,000 koronát, a többi vagyon 148,000 koronát jövedelmezett. Évenként mintegy 200,000 koronát fordítanak irodalmi és tudományos célra. Az Akadémia könyvkiadó-vállalata szépen fejlődik, a régi defizit helyett immár fölöslegke jelentkeztek. Az idei költségvetésben a kiadás 389,416 korona. A múlt évi bevétel 403,822 koronát tett.

A Kisfaludy-Társaság január 29-iki ülésén, melyen *Berzeviczy* Albert elnököt, *Berczik* Árpád új társadalmi vigjátékának, a «Miniszterválság»-nak, a mely nemskóra a Vigszínházban kerül előadásra, az első fölönását olvasta föl a nagy közönség állandó, hangos derültsége között.

A «Miniszterválság» napjainkban játszik, szereplői mind országos képviselők; maga a vigjáték a politikai kapaszkodás szeliden ironikus rajza. Főszereplője Fekete Bertalan képviselő nagyratoló felesége, Flóra, a ki urából minden áron minisztert akar csinálni. A cselekmény azzal indul, hogy miniszterválság van, a földművelésügyi miniszter lemondott. Színhely a Flóra szalonja; zsúr van; hölgyek és képviselők a politikai helyzetet s a részleges kabinet-krízist vitatják. Flórának az a terve, hogy urát az ellenzék s a kormánypart együttes támogatásával juttassa a kabinetébe. Az ellenzékbel az ellenzék egyik vezetőemberének a hugát, Pisztráng mamát nyeri meg tervének azzal, hogy még hajdan sógorasszonyát Pisztráng mama fiának, a fiatal, stréber képviselőnek adja feleségül. A két asszony e paktumát keresztülhizza *Iványi Zsolt* kormányparti képviselő, maga is miniszterjelölt, a ki szerelmes Fekete Malvinba, s a ki hajlandó szerelmének ambícióját is föloldozni. Ez a helyzet az első felvonás végén. Fekete dühös, hogy felesége akarata ellen a kapaszkodó hírebe hozta. Az első felvonás vége azt sejteti, hogy a körülmények a derék, szerény embert magukkal sodorják s hajlama ellen stréberre teszik. *Hegedűs* István a társaság kiadásában megjelenő francia anthológia második kötetéből olvasott fel mutatványokat a saját fordításában. A mutatványok: *Leconte de Lisle*, *Armand Silvestre*, *Baudelaire* és *Pierre Dupont* kitünőbb költeményei. A tisztelettel fogadott fölolvastás után *Vargha* Gyula főtitkár olvasta föl *Gábor* Ignác vendég jól gördülő, jellemzetes fordításában az «Edda» ósnémet hősköltemény egyik legszebb epizódját, «Attila halála»-t. Zárt ülésen a főtitkár jelentette, hogy az üresedésben levő két helyre *Gárdonyi Géza*t és *Fiók* Károlyt ajánlották.

Két kaszinó közgyűlése. Január 26-án az ország két nagy társaságára tartotta évi közgyűlést Budapest: *Nemzeti Kaszinó* és az *Országos Kaszinó*. A *Nemzeti Kaszinó*nak 75-ik közgyűlést gróf *Szapáry* Gyula tárnokmester vezette, s *Ilk* Mihály titkár adta elő az évi jelentést. Az elmúlt évben volt két tiszteleti tag (VII. Elvárd angol király és Jenő főherceg), 694 rendes és öt rendkívüli tag, összesen 701; évközmé elhalt 22 tag. A könyvtár fejlesztésére 3947 koronát fordítottak és 407 kötetet vet-

ESTI KÉP A QUARNERÓRÓL.

Zamboni Károly amateur fölvételei.

BÓRA A QUARNERÓN.

tek; ezzel együtt a könyvtár 21,838 kötet. A folyó évi költségvetést 315,712 korona bevételben és 312,748 korona kiadásban állapították meg. Időközben beadták a szavazatokat az igazgatóságra és a választmány kiegészítésére. Az eredményt csak a február hó 2-án tartandó folytatólagos közgyűlésen fogják kihirdetni. Akkor lesz a Széchenyi-lakoma is s az emlékszerződés, kezében a Széchenyi-serleggel *Vécsey* Tamás, az egyetem rektora mondja.

Az *Országos Kaszinó* közgyűlésén báró *Dániel* Ernő elnököt. A három igazgatót, *Gulner* Gyula államtitkár, gróf *Teleki* Gézát és *Wekerle* Sándort újból megválasztották egyhangulag s a választmányt is kiegészítették. A költségvetés megszavazásával a *Dániel* véget ért, s a tagok lakomára gyűltek össze. *Dániel* Ernő báró a három igazgatót köszöntötte fel s erre *Wekerle* Sándor válaszolt s megemlékezett róla, hogy e Kaszinó mint társadalmi tényező egyre erősödik, mert feladatát teljesíti. *Gulner* Gyula, gróf *Szapáry* Pál, *Ragályi* Lajos, ifj. *Hegedűs* Sándor mondtak még felkösöntőket.

MI UJSÁG?

Udvari bál Budapesten. A budai királyi várakban február 11-én udvari bál lesz. Az udvari bálon *Mária* *Jozefa* főherceggazsóny fogja azoknak az udvarképes hölgyeknek és leányoknak bemutatását fogadni, a kik az udvarnál még nincsenek bevezetve.

Néhai Rudolf trónörökös halálának tizenharmadik évfordulóját volt január 30-ikán. A kegyelet gyász isteni tisztelettel ülte meg az emlékezést. A budai királyi palota Szent-István kápolnáját fekete lepellel vonták be s *Kanter* Károly apátplébános gyászmisét mondott. *Bécsben* már előtte való nap megjelent a kapuczinusok srboltjában a 19-ik gyalogzered tisztikarának küldöttsége, s megkoszorizta néhai szretdalajdonosának koporsóját. A király január 30-ikán reggel ment el a srboltba és csónakosan imádkozott Rudolf trónörökös és Erzsébet királyné koporsójánál. *Lajos Viktor* főherceg és a *cumberlandi* hercegné is megkoszorúzták Rudolf főherceg koporsóját. A templomban gyászmise volt. — A *hetzendorfi* kastélyban, hol a g. Lónyay-pár lakik, szintén gyászmisét tartottak, s azon részt vett gr. Lónyayné *Stefánia* kir. hercegnő. — A bécsi német nagykövetség egyik tagja *Vilmos* császár nevében koszorút tett Rudolf koporsójára.

Tíz millió magyar. A legutóbbi népszámlálás adatait az országos statisztikai hivatal most dolgozza föl. Az előleges adatokból is össze lehet állítani, hogy tíz év alatt a magyarság száma örvedetesen gyarapodott. Most már ez adatok összevetése határozottan mutatja, hogy Magyarországon, a Drávan innen a lakosság meghaladja a 19 milliót s ebből a többség magyar, és pedig 51.4 százalék, vagy hogy a szaporodás legnagyobb része a magyarságra esik. A szaporodás leginkább a városokban s a magyar faj lakta vidéken, névszerint legelső sorban az Alföldön történt.

* **Petőfi állítólagos koponyájára** vonatkozólag *Törökfalvi Pap* *Zsigmond* úrtól, a költő ifjúkori barátjától Nagybanjáról a következő sorokat kaptuk:

1848-ban festettem le Petőfit bristolpapirosra vízi festékekkel bal arczol profilban. (Ez arczkép, melyet *Törökfalvi Pap* *Zsigmond* úr *Petőfi*nek adott, a költő hagyatékában, sajnos, nem maradt fenn. *Szerk.*) *Petőfi* akkor 22 éves ifjú volt. Festés közben részletesen megfigyelt vonásai után itélve mondatom, hogy megjelent arczképei közül híven találva volt az, melyet a költeményei első kiadásához *Barabás Miklós* eredeti festménye után *Tiroler* metszett. *Petőfi* feje felül szélesedő, alól keskenyebb, homloka magas volt, szemöldöke között az egyenes redő a gondolkozó főt jelzette, de a két szemív fölött sokratesi dudorodásnak nyoma sem látszott. Orra egyenes, hosszúkas és szabályosabb hajlása volt, mint *Huszár* *Adolf* ércszobrán látható. E részben az *Izsó* által mintázott fej és arczél lehetne irányadó, mely után később *Huszár* némi eltéréssel, alkalmazkodva az álló szobor kívánalmaihoz, mintázta a fejet. A jellemzetes bal szemfog killebb állása származhatott a tejfogak kihullásakor egy újnak kinövése miatt, mely az ott talált előbbinek helyén kifelé ferdült. Ez a sovány arczon a beszédre vagy kacagásra nyíló szájjában feltűnő lehetett idegen előtt is, de nem agyarszerű kiállása, hanem csak ferde kinövése miatt. *Törökfalvi Pap* *Zsigmond* ny. kir. járásbíró.

Kitüntetett egyetemi tanár. A király a budapesti orvos-egyetem tanárát, dr. *Taufert* Vilmost, ki a nőgyógyászatban tünt ki, magyar kir. udvari tanácsosi czímmel tüntette ki a közegészségügy terén szerzett érdemeiért.

Szeben vármegye tanfelügyelője. Dr. *Vértesy* Gyulát, az ismert író és költőt, a közoktatásügyi miniszter csak nemrégiben nevezte ki Szeben vármegye segéd-tanfelügyelőjévé, most pedig kinevezte tanfelügyelőjévé.

Két királyi doktor. A budapesti tudományegyetemen január 28-ikán délelőtt *sub auspiciis regis* avattak doktorná két kitünően végzett hallgatót: ifj. *Chorin* Ferencet a jogi, *Zemplén* Győzöt pedig a bölcsészeti tudományokból. Ifj. *Chorin* Ferenc, *Chorin* Ferenc volt országgyűlési képviselő fia díszmagyarban, *Zemplén* Győzö pedig, a ki most szolgálja önkéntesi évét a tábori tüzéreknel, katonai egyenruhájában jelent meg. A királyt *Zsilinszky* Mihály államtitkár képviselte az ünnepen, a melyen díszes közönség volt jelen.

Dr. *Vécsey* Tamás rektor üdvözölte a király képviselőjét, majd *Concha* jogi kari dékán adta elő, hogy ifj. *Chorin* Ferenc mind középiskolai, mind pedig egyetemi tanulmányait kitüntetéssel végezte. A dékán ezután ifj. *Chorin* Ferenchez fordult, s örömmel adta tudni, hogy tanulmányai sikereiről a király is tudomást vett, s kell, hogy a királyi nagylelkűség rendkívüli jele még a magyarság száma örvedetesen gyarapodott. Most már ez adatok összevetése határozottan mutatja, hogy Magyarországon, a Drávan innen a lakosság meghaladja a 19 milliót s ebből a többség magyar, és pedig 51.4 százalék, vagy hogy a szaporodás legnagyobb része a magyarságra esik. A szaporodás leginkább a városokban s a magyar faj lakta vidéken, névszerint legelső sorban az Alföldön történt.

A hirlapírók nyugdíjintézetének sorsjátéka. A magyarországi hirlapírók nyugdíjintézte annak idején a pénzügyminiszteről engedélyt kapott nagyobb sorsjáték rendezésére. Az intézet az enge-

délyt az idén fel fogja használni és a sorsjáték rendezésére bizottságot alakított. Az intézet jótékony czéljai iránt érdeklődő közönség remélhetőleg melegen folkorolja a nagyrétkü nyerevényekkel kecsegtető sorsjegyeket.

HALÁLOZÁSOK.

WONASZEK A. ANTAL, a budapesti VI. kerületi állami főgimnázium munkás és kiváló képzettségű tanára 32 éves korában meghalt. *Wonaszek* nemcsak mint tanár, hanem mint kiváló szaktudós is ismeretes volt a tudományos körökben. Behatóan foglalkozott a filozófiával, őre volt a kartali csillagvizsgálónak, s ugy a hazai, mint a külföldi szakfolyóiratokban buzgón dolgozott. Lapunkba is több csillagászati cikket írt.

BAKAY NÁNDOR, a szegedi kereskedelmi- és iparkamara másodtitkára, Szeged városának 1878—81-ben országgyűlési képviselője, Szeged közéletének egyik becsült, tevékeny tagja, ki a hirlapírói tollal is jól fogartta, rövid szenvedés után elhunyt.

KRISZTICS NIKOLA, volt szerb államtanácsos és a szerb semmitűzők volt elnöke, a ki *Milán* és *Sándor* királyoknak kiskorúságok alatt gyámjuk volt, *Belgrádban* meghalt. Származására magyarországi volt, a mennyiben *Mitroviczban* született 1818-ban, bírói pályára lépett, de 1839-ben Szerbiába költözött, a hol szintén bíró lett. 1860-fől 68-ig pedig belügyminiszter. Az utolsó negyven éven át részt vett hazája minden törvény-szerkesztésében. Nagy vagyonát végrendeletileg a szerb tudományos akadémiának hagyta.

Domahidai DOMAHIDY FERENCZ, több évig a bal-középpárthoz tartozó országgyűlési képviselő, majd Szatmárnegyzének 1875—92-ig, tizenhét éven át volt főispánja, 77 éves korában elhunyt Budapesten. A szabadságharcot is végig küzdötte. Főispánágának tizéves jubileuma alkalmával a király a *Lipót*-rend lovageresztjével tüntette ki. Nyugalmasága óta teljesen visszavonult a közügyektől. *Domahidai* *Viktor* volt országos képviselő édesatyját gyászolja az elhunytban.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *Dr. Baczonyi* *Lajos*, a debreczeni ref. főiskola jogakadémiai rendes tanára, kinek kiváló része volt a debreczeni akadémiái szervezeti munkálataiban, 51 éves korában. — *ZITTI* *Róbert* kanonok, kalocsai plébános 58 éves korában. — *Kisjókai* *Agoston* *ELEK*, huszárvezéres 61-ik évében *Lussin-Piccolóban*. — *Szentpétery* *Gyula*, 48-as honvéd főhadnagy, volt nagykőrösi járásbíró s később takarékpénztári igazgató, Budapesten 76 éves korában. — *HERTELÉNDY* *ZOLTÁN* nyug. cs. és kir. hadmérnök főhadnagy, udvari mérnök a budai várkapitányságnál, 35 éves korában. — *BOGÁROMY* *JÁNOS* központi vizsgálóbíró, 52 éves korában Szabadkán. — *Dr. PÁPÁY* *HENRIK* főorvos, a ki a himlőoltásban szakember hívtá ki magának, Budapesten; ifjabb éveiben mint ezredorvos szolgált a török hadseregben, részt vett az orosz-török háborúkban. — *BORANOVICH* *FERENCZ* nagybirtokos, régi honvéd őrnagy, Nagy-Szalontán. — *RÖCZÉ* *JÓZSEF*, a dobsinai állami polgári iskola igazgatója, kinek éppen negyvenéves jubileuma készült Dobsinán, szélhírdésben. — *Dr. DANIS* *LAJOS*, Török-Bálint közszégyi orvos, kinek csak nem rég hunyt el kis fia scharlachban, s ezt a betegségét ő is elkapta. Halálát azok a fővárosiak is gyászolják, kik *Török-Bálinton* nyaralva megismerték a derék orvost. — *MRAČINIĆ* *KRISZTIAN* *JENŐ* kir. büntető törvényszéki jegyző 50-ik évében Budapesten. — *SCHRANK* *JÓZSEF* a tomas-bégarvölgyi

vízszabályozó társulat mérnöke, 49 éves, Kanakon. — ABELES ZSIGMOND gépészmérnök, a m. kir. államvasutak főfelügyelője, 57 éves korában Budapesten. — STAUBER JÁNOS nagydorogi földbirtokos, élete 62-ik évében. Stauber József, az 'Aradi Közlöny' szerkesztője édesapját gyászolja az elhunytban. — RUBINT GÁBOR gyógyszerész 32 éves korában. Salgó-Tarjánban. — DÁVID FERENCZ kir. adótárnok 63 éves korában Kőbányán. — ALPÁR JÁNOS, a bolgári takerékpártárnak huszonegy éven át volt igazgatója. — VOLKÓ MÁTYÁS nyug. m. kir. államiépítészeti főmérnök 74 éves korában, Rimaszombatban. — TRUBALSKY JÁNOS m. kir. postatakarékpenztári számtanácsos, 45 éves korában Budapesten.

Vizeki TALLÁN VILMOSNÉ, szül. Trautenberg Betty báróné, cs. és kir. tart. huszárkapitány felesége 49-ik évében, Budapesten. Holttestét Pátkára vitték. — Id. özv. MESZLÉNY LAJOSNÉ szül. chernelházi Chernel Rozália 79-ik évében, Budapesten, honnan holttestét Velenczére szállították. Az elhunytban MESZLÉNY Pál országg. képv. édes anyját gyászolja. — Özv. gyóni HALÁSZ PÉTERNÉ szül. Thaly Eleonora életének 95-ik évében Alsó-Dabason. — Özv. palini ISKET ZSIGMONDNÉ, szül. Baththyány Antonia grófné 75 éves korában Pozsonyban. Az elhunyt matrónát gyermekein kívül kiterjedt előkelő rokonság gyászolja, így az Inkey, Lónyay grófi és Kendeffy-családok. — Özv. SZALACSY LÁSZLÓNÉ, szül. Gáspár Terézia 52 éves korában, Budapesten. — Özv. HAVEL JÁNOSNÉ, szül. Bartek Klára Budapesten 80 éves korában. — KERÉKES (PUNGON) MIHÁLYNÉ szül. Kövesdi (Pospisohl) Mariska, Miesey F. György szintársulatának tagja, életének 38-ik évében Déván. — Id. MÁRIÁN PÉTERNÉ, szül. Rohrnüller Franciska 66 éves korában Székes-Fejérváron. — MORTENSON ADRIENNE, Martenson Ede kir. főgymn. tanár s neje Dobay Anna leánya 16-ik évében Lőcsén. — GÁLL FERENCZ, szül. Bánhidly Mária, 56 éves, Kecskeméten. — Özv. DARABANTH JÁNOSNÉ, szül. zythaviani Bobest Franzina 49 éves, Budapesten. — HEMBACH GYULÁNÉ, szül. Persa Anna a központi vásárcsarnok főfelügyelőjének a neje, Budapesten 41 éves korában.

Szerkesztői üzenetek.

Ecsed, S. V. Az angol birodalom különféle részeiben évenként termelt arany értéke 071 millió frankra rúg. Ezen óriási összegből a most elfoglalt oroszországiakra 302 millió esik. Mígután pedig az egész világon összesen 1230 millió értékű aranyat termelnek, kitűnik, hogy Anglia egymaga körülbelül az egész arany mennyiség felérésével rendelkezik.

A vörös kendő. Elbeszélés. Az ilyes idegen tárgyú történetek csak nagyon jól megírva érdekelhetik a magyar közönséget. Ez a dolgozat pedig — mely fordításnak látszik — már csak tulságos hosszadalmassága miatt sem közölhető.

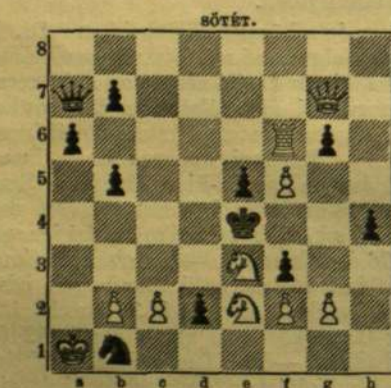
A bál után. Bohózat. A német eredeti átdolgozása elég sikerültnek mondható, mi azonban nem közölhetjük.

A gyémánt regéje. Téli kép. Csinosan van írva mind a kettő. Az elsőben a gondolat is szép; a gyémánt, melyet a föld és forradalma teremtett, visszagondol multjára, s bár királyi főkön ragyogva díszíti a koronát, inkább szeretne lenni újra az ifjú föld kebeléből magasha szökkenet napha vágó pálmafa. Kissé azonban el van nyújtva; ha e fogatkozásán segít, a közölhetők közé sorozhatjuk.

SAKKJÁTÉK.

2262 számú feladvány. Mackenzie A. F.-től.

(I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2242. sz. feladvány megfejtése Feigl M.-től.

Világos. Sötét. 1. Bb1-e1 Kd6-c5 (a) 1. Vd5-d4 (b) 2. d2-d4 + c4-d3: 2. Vei-e5! Kd6-e5: 3. Hc3-e4 mat. 3. Fd3-c7 mat. Világos. b. Sötét. 1. ... t. sz. 2. d2-d4 stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomay: Németh Péter. — Liptóvári: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentúton: Szabó János. — Kecskemét: Balogh Dénes. — A pesti sakk-lőr.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 1. számában megjelent képtalány megfejtése: A nyugalom ott kezdődik, a hol kívánságaink végződnek.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Ne tapasd lábbal, a mit Isten a természet által neked ajándékozott. Ez a következő levelek bizonyítják. (Az erdei levelek mindenki által betekinthető.) Ezek így szólnak: M. polgármester úr M.-ben. Tisztelettel kérem, még öt csomag Pectorát elküldési köhögés és hurut ellen. Az első szállítmány elfogadása után javulás állott be.

Dekan B. úr R.-ben. Kérek ugyanoly szállítmányt utánvételt a Pectorából. A tea oldja a nyálkát és jót tett a szomszédoknak.

B. G. úr N.-ben. Bajorország. Ezennel tisztelettel kérem, szíveskedjék nekem Pectora tejfából újra 10 csomagot küldeni utánvételt, mivel ez kiváló szolgálatot tesz nekem 25 éves bajom ellen és én a teát folytatni akarom, mert régóta szenvedek asthmában és már 71 éves vagyok.

G. úr H.-ban. Tessék nekem postafordultával 10 csomagot küldeni Pectora tejfából, mert én ezt már 1895- vagy 96-ban használtam jó eredménnyel. Fogadja előre is köszönetemet és üdvözlétemet.

A. P. úr P.-ben, Oberlausitz. Kérem, tessék postafordultával nekem 5 csomagot küldeni kitűnő Pectorából, én ezt tüdőcsúsz-hurut ellen akarom használni. Ugyanaz már mult év őszén az orvosok által sikertelenül gyógykezelt tüdőcsúsz-hurutomnál kitűnően segített.

A ki a valódi Pectorát beszerezni óhajtja, forduljon egyenesen a Diana-gyógygyőzterárhoz, Budapest, Károly-körút 5, mely azt csomagonként 2 koronáért szétküldi.

Az a rengeteg sok köszönőlevél és orvosi nyilatkozat is hitelesíti, hogy az Erényi-féle ICHTIOL-SALICIL teljesen elmulasztja a bőrvizskettséggel együtt fellépő sömört, ótvart, kipállott és izzadt testrészt, bőrküteget, bőrhám-lást és többé ki nem újul. Ára 3 korona utasítással. Szétküldi: Erényi gyógyszerész, Szabadszállás. Főraktár: Török József, Király-utca 12 és Egger gyógytára, Váci-körút 17.

Császárfürdő

BUDAPESTEN 8618 téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízi gyógyfürdő, pársálan gőzfürdővel és legmodernebb lesepürőkkel, pompás ásványvíz uszodával, ká- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

GERMANDREE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN Francia szabadalom. A szépség útja, ideális állattal feltöltött tartós, egészséges és diétét. A Germandree az arczörnek egészséges és úde színt ad. 1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS. Kapható Török József gyógyszerterárhoz Budapesten.

A legjobb száj- és fogpoló-szerek. STOMATIN-Fogpor (évszázados) Fogpaszta (bonban) Ára: 1-1 korona. Fogkrém (tubusban) fehérek lesznek. Ára: 70 fillér. STOMATIN-Szájvíz kitűnő illatú szájdésinfic. Ára: 1 kor. STOMATIN-Szájvíz (Cachou) szájdésinficáló, szájszagosító, elegáns, kis zsebbelegében Ára: 70 fillér. Hóni gyártmány, kapható bérmentve. Előre beküldöt 3 kor. értékű rendelést bérmentve küld a STOMATIN GYÁR, ZOMBORBAN.

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.

TROPON ötszörte táplálóbb, mint a hús, melynek legfontosabb részét: fehérynjéjét tartalmazza.

TROPON növeli az egészségesek testi erejét, megakadályozza a betegek elgyengülését, sieteti az údülők megerősödését.

TROPON megbecsülhetetlen mindana betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szükség a betegnek.

TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek rossz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngék az idegeik, a kik vérszegények, köszvényesek, tüdőbajosok, ezukorbetegék és más olyan bajokban szenvednek, melyek a rendes étellekkel való táplálkozást lehetetlenné teszik.

TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérynjé-készítmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fill.

TROPON kapható minden gyógyszerterárhoz. 9141

Hölgyeknek! Pona-crème.

Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású és accesszító szer, előlított minden bőrnyálkásodást és rövid használat után valóságos felürré, névé teszi az arczörb.

Figyelmeztetés! Készítményem nagy közreveltsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csakis az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely Pona-crème 1 kor. 1 drb Pona-szappan 80 fillér. Kapható minden gyógyszerterárhoz. Szétküldési raktár: Alexander János gyógyszerterárhoz Szolnokon. Budapesti főraktár: Török-féle gyógyszerterárhoz an Király-utca 12. és Andrassy-ut 29. Kerpel-féle gyógyszerterárhoz Lipót-körút 28. szám és Thalmayer és Seitz utrakal

KIGYÓGYITOTT EPILEPSIA

17 éves fiam születése óta borzostó rohamokban szenved, a mint sokaknak Budapesten és a VII. kerületi rendőrségnél is ismeretes, mivel sokszor az utcán összeesett. Kigyógyítását köszönhetem dr. Bereghy Józsefnek Budapest, Aréna-ut 7/b. Szalay Jánosné Petér-dí-utca 11. sz.

Kiárusítás leltározás miatt rendkívüli olesó

porcellán étkező-készletek csakis 1902. február 7-ig. Komplet 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű: Étkésző-készlet frt 5.95 Teakészlet finom 3.70 Teakészlet roccó 4.70 Kávékészlet 3.50 Étkésző modern 7.25 Kávékészlet roccó 4.75 Moca-platával 4.30 Mosó-service 4.75 Étkésző roccó 8.50 Vésztű üveg service 7.50 Étkésző 12 személyre 25, 30 és 35 frt.

Ortner Rezső és Társa Teréz-körút 32, saroküzlet. Vidéki megrendelésnél kérjük a vasúti áramot.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerész-mű Budapest, VII., Erzsébet-körút 50

legújtanysabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. sérvkötők, betegápolási-czikkek, kötszerek, összes gummiárúk, valódi francia különlegességek (óvszerek) stb. 9123 Képes árjegyzék ingyen

Orvok-junk után-zateltől. A női szépség előretér, tükketés-sítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a 9027 Csodás gyors hatású.

MARGIT-CRÈME, mely vegyítésa, sem higányt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világírú arzenikus pár nap alatt eltávolít szepült, májfoltt, pattanást, bőrtakít (Mitesser) és minden más bőrbaj. Kisméjta a ráncokat, redőket, himb-belyeket és az arcot hófehérre, simára és ládót varázsolja. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit hölgy-por 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpaste) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Hamisítványok bíróság üldözöttek. — Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: FÖLDÉS KELEMEN gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: Török József féle gyógyszer. Király-ut. 12. és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszerterárhoz. Legjobb széplát-szor.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz.

Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak.

Üzlethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik.

NÖTHLING VILMOS magkereskedésében Budapest, Kárlin-tér 9. sz. alatt

szerezhetők be a legkiválóbb és legmegbízhatóbb gazdasági, kert-, vetemény- és virágmagvak.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Parádi üvegyár raktára GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 15. szám.

Nagy választék mindenféle üvegnemekben. Asztali készletek stb. igen jutányos árakon. 9122

WACHTL ÉS TÁRSA fényképészeti czikkek raktára BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).

Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91—48.

Gyárt nagyban elárúsításra következő új czikkeket

A legnagyon csiláló dobozokat és díszdobozokat (festőpapírral és horitáttokkal), négykélyűeket, gyászlapokat, gyászlevegőpapírt, gyászvegyeket. Saját gyártmányu fém-sarkokkal ellátott rajz-tömböket, szekrénycsipke és torta papírokat, továbbá papírtányérokat, plakátcsüveket és különféle összejárató dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti czikkekből a városi ipari iparesarnokban megtekinthető. 9307

KOTSCHY ERICH 9169

első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet. Nagy mérvben gőzerővel.

BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 500.

HIRMAN FERENCZ RÉZÁRU-GYÁRA, Budapest, VII., Csányi-utca 9. sz.

Készít gőz-, víz- és légszivattyúkhoz szükséges részleteket, hor- és órszivattyúkat, sör-kímérő készüléket légnemzással, szőrnemzőket, porosnapra feakandókhöz való minden egyes részalkatrész, hiteles kereskedelmi rész-sulyokat, felirati táblákat horgany v. fémből stb.

BRAUSWETTER JANOS

SZEGEDEN CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOS SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ORAS FELTÁLLÓJA A REMONTŐIR INDAÓRÁKNAK STB. STB.

ORÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL KÉSZPÉNZÉRT, VALAMINT RÉSZZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

ELŐRE ÁRJEGYZÉK 3000 LÉTSZÁMÚ TITRÁLIÓ INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Szépség és egészség.

Etvágytalanság és Gyomorgyengeség gyógyítására ezzen nekem Karlsbadba holott ezt a célt otthon is elérhetik ROZSNYAY M.

PEPSINBORA használata által, mely az emésztést elő-segíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja.

Egy üveg ára 2 kor. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.

A t. cs. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményünk törvény-sen bejegyezett védjegygyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot ábrázolja.

Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerterárhoz an Arad, Szabadság-tér. Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor. gyógyszerterárhoz, valamint minden magyarországi gyógyszerterárhoz.

Az arcz szépségét és ápolását legbiztosabban elérhetjük a

Leichner-féle zsir-arczpor

Leichner-féle Hermelin- és Aspasia-arczporral.

E híres arczporok a legmagasabb hölgykörök és elsőrangú művésznők által előzetettel lesznek használva, mivel azok az arczörnek fiatal, viruló, rózsás színt adnak és nem lehet látni, hogy az arcz porozva van. Csak zárt dobozokban kapható a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, ugyiszint minden illatszerekkereskedésben.

Leichner L., Berlin, a királyi színházak szállítója.

A pályabírálok alelnöke az 1900. évi párisi világkiállításán.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTOZA 4.

BÁLI UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Czégünk elve csakis 'First Class' gyártmányok elárúsítása. Czégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leg-híresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag czégünkneké szerezhetők be.

Minden egyes árucikknek föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve, emélfogva a teljessé teljese-n ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTOZA 4.

MEGHIVÁS

a „Pesti magyar kereskedelmi bank“

60-ik rendes közgyűlésére,

mely 1902. évi február 8-án délután 6 órakor a bank helyi-ségében fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.

2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítás, a nyere-mény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.

3. Igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választatók.)

4. A felügyelő-bizottság választása. 9021

Az alapszabályok 19., 20. és 21-ik §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be-vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen részt venni, vagy magát meghatal-mazott által helyettesíteni, kinek szónoklani szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése czéljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február 5-ig a bank éték-papír-pénztáránál letendőek, hol is az 1876. évi XXXVII. törvények 198. §-a és az alapszabályok 45-ik §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvethető.

Budapest, 1902. január hó 25-én. Az igazgatóság.

Legjobb és leghíresebb
pipere holgyor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGETIVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
Künni helyreállítás szer **gyengék, vérszegények**
és lábadozók számára. Ajánlja és használja or-
vosi künnisegek, 1200-nál több orvosi elismeréssel.
Kitűnő íz.
Künnitve több arany és ezüst éremmel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes
üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Kathreiner-féle
Kneipp-
malátá kávé.
Egy háziasszony se
késlekedjék tovább ezt
az egészséges és izle-
tes kávéval bevezetni.

Berekly József,
Budapest,
Arená-út 7/b. szám.
Részletes prospektus ingyen.

**KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-
SZER.** 9395
Farbenfabriken vorm.
Friedr. Bayer & Co.
Erlangen.

SOMATOSE
Husból készült és ennek táp-
anyagait tartalmazó izem-
könyven előállítású Albusmas
készítmény a legkiválóbb
erősítő - szer
gyenge és a táplálkozásban
elmaradottaknak, ideg-,
mell- és gyomorbetegségek,
betegségeknek, angol kör-
ban szenvedő gyermekeknek,
útiidőknek, nemkülönben.
Vas-Somatose
alakjában a
sápkórosoknak
lesz ajánlva az orvosok által
Vas-Somatose nem egyéb
3% szerves vas-sóval, a
melyben alakban a vas az
emberi testben van jelen,
tartalmazó Somatose.
Somatose rendkívül
gerjesztő az étvágyat.
Raktáron van az összes
gyógyszertárakban és
gyógyanyagkereskedésekben.

5 koronáért
küldök 4 1/2 kg. — 50 drb. a
sajtoltalmak kivételével megé-
rült finom, enyhé, szépen
szortirozott 9232
pipereszappant
róma, méz, ibolya, rezeda,
jácmin stb. illatú darabok-
ból összeválogatva
Kann Ignác Bécs,
II., Lillienbrunngrasse 17.

+ Soványság +
Ségy telt testidomok a ml keleti
szepornak, 1900. évi párisi any-
gyómmal kitüntetve 6-8 hét alatt
már 30 fontnyi gyarapodásra ke-
zeség. Orvosi remél. szűk. Szá-
roanbeállítás. Nem széltség. Szé-
mos könnözléval. Ára kartonként
3 kor. 50 fill. Postautalvány vagy
utánvétellel. Használati utasítással.

Hygien. Institut 9155
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königsplatzstrasse 69.
Főraktár Magyarország részére:
Török József, gyógyszer. Király-u.12.

**RIVIERA
IBOLYA**
IGAZI IBOLYA ILLAT
kizárólagos készítői
MOTSCHA & SA
BÉCS, LUKECK 3 sz.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,
férfidivat raktára
**Kossuth Lajos-u. 18,
és Kerepesi-út 9.**
Ajánl angol cylinder, diva-
tos kemény és puha kalapo-
kat, jó szabású férfi-íngék,
nyakkendők, kesztyűk dús
választékban. Árjegyzék.
A világ legjobb Sám-
fájának párja 1.50 kr.

Kapható minden gyógyszerárban.
ESZMÉNYI KEBEL
érhető el a **Pilules orientales** által, Ratió
gyógyszertárban Párisban, Passage Ver-
deau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egésznek ártna, az
aszonyi kebel fejlődését, valamint a ke-
bel idomának szilárdaságát biztosítja.
Egy üvege ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 8442

Dr. GÖLIS-féle emésztő-por.
(1857 óta kereskedelmi czikk.)
Étrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek
földelésára, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősít-
ésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávékanálnyit téve a nyelvre
s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés
következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkaképződés, szék-
rekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb.
Ásványviz-gyógymódnál mint elő- vagy utókúra
vagy egyidejűleg a gyógmóddal kitűnő hatást fejt ki.
Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell
lejárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kéréndő
a vétel alkalmával.
Egy nagy doboz ára 2 kor. 52 fill., kis doboz 1 kor. 68 fill.
Dr. Gölis-féle egytetemes emésztő-por központi szétküldése:
Bécs, I., Stefansplatz 6. (Swettlhof.)
Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest,
Király-utca 12 és Andrassy-út 26. szám.

!!CSÚZ!! !!KÖSZVÉNY!!
COLCHIFLOR
Dr. DEBOUT D'ESTRÉES, CONTREXEVILLE
előírása szerint.
A friss colchiflor virágból készült ezen gyógyszer, capsulák alakjában kitűnik
pontos adagolása és tartóssága miatt. Számos meggyelés alapján specifius
szert képez **CSÚZ** és **KÖSZVÉNY** ellen. Ára 6 kor.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12. szám és
Andrassy-út 26. szám.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legfinább égyényes
SAVANYU-KÜT

KWIZDA FLUID
Kiváló és erősítőjűsítő céljából eredő
nyelvi használják az összes korábbi, kor-
párok és legújabb nagyobb turisták után.
1 ÜVEG ÁRA 2 KORONA. 1/2 ÜVEG ÁRA
1 KORONA 20 FILLER.
Valódi csak, főtelt védjeggyel. Kapható az
összes gyógyszerárakban.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-út 26.
Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-út 26.

Évtizedek óta nagy sikerrel
használati
csúz és köszvény ellen
a **KRIEGNER-féle**
REPARATOR
Törvényesen védve!
A Szt. Rókus - kórházban
136 eset közül 129 esetben
teljes gyógyulást erd-
ményezett.
Nagy üveg ára 2 kor.
Kis . . . . . 1 .
Kapható a gyógy-
szertárakban.
Utánzatok ellen törvénye-
sen védve.
Főraktár: KRIEGNER GYÖRGY
„Korona gyógyszer-tára“ Budapest, VIII., Kálvin-tér.
Kapható gyógyszerárakban, de tessék mindig határozottan KRIEGNER-félet kérni.

**Legtökéletesebb arcz-
tisztító és szépítőszerek:**
Hatásuk
csodás
**Akácia-
crème.**
E világhírű akácia-arczenőcs nem ártalmas;
sem őlmot, sem higányt nem tartalmaz;
minden arcot tisztít, frissít és szépít.
Törvényesen védve.
Akácia-crème . . . . . 2 korona
Akácia-puder . . . . . 1 .
Akácia-szappan . . . . . 1 .
Vérszegénység,
étvágytalanság, sápkór,
idegesség gyógyítására és
gyenge gyermek erős-
bitésére a leghatásosabb
készítmény a
KRIEGNER-féle
Tokaji china vasbor
E nagyon kellemes ízű ital
kiváló sajátosságait az orsz.
egészségügyi tanács is
megtámasztja s ajánlására a bel-
ügyminiszterium en-
gedélyvel látta el.
Nagy üveg ára 6. — kor.
Kis . . . . . 3.20 .

6. SZÁM. 1902. BUDAPEST, FEBRUÁR 9. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12 . . . . . Campán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona, félévre 8 . . . . . A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5 . . . . . Külföldi előfizetőknek a postaiilag meghatározott vitellől is eszantolód.

RISTORI ADELAIDE.

Róma központi részének egyik keskeny utcá-
jában, a Santa Marie in Monterone temp-
lom mellett egy dísznőküli külsejű ház-
ban lakik most, megérve nyolczvanadik évét,
Olaszországnak s egyuttal az egész világ szín-
művészetének legnagyobb tragikájá, **Ristori**
Adelaide, férje révén Capranica del Grillo mar-
quis. Öregkora daczára is teljesen ép testi és
szellemi erőben él a köztiszteletű mat-
róna, a ki Margit özvegy királynőnek
mondhatni bizalmas barátnöje. A mint
egykor a művészetnek élt s ennek erejé-
vel bámulatba ejtette az egész világot:
úgy most, élte alkonyán is mások jóvoltán
fáradozik a jótékonyaság terén és nincs az
a jótékony mozzalom Rómában, melyhez
hozzá ne járúlna s nincs szűkölködő, a
ki hiába fordulna hozzá segélyért.
Most január 29-én töltötte be nyolcz-
vanadik évét s ez alkalomból mindentelől
a tisztelet nyilvánulásai szálltak felé,
uralkodók küldötték neki emlék-ajándé-
kaikat, az olasz nemzet pedig mint újabb
kora egyik legnagyobb nőalakját ünnepli.
Az olasz félsziget összes nagyobb szín-
házaiban ünnepi előadások voltak ez alkalm-
mal, melyek jövedelmét a nagy mű-
vésznő saját kívánsága szerint nyomorba
jutott olasz művészek segélyezésére fordí-
tották. Tömerdek album, virág-adomány
és más emléktárgy között, melyeket Risto-
ri születése napján kapott, legszebb
alkalmi ajándék volt a drámai művésze-
tek előmozdítására alakult társaságé:
egy művészi ezüst babékoszorú, mely-
nek minden levelére hosszú és dicső
művészi pályájának egy-egy emlékezetes
napja volt rávésve.
Ristori Adelaide 1822 január 29-ikén szüle-
tett a friauli Cividaleban. Színészcsaládból származott, gyermekkorát a szinpad közelében töltötte el, mondhatni, a szinpadon nőtt föl. Már három hónapos korában látta a közönség a szinpadon — mint bölcsőben nyugvó csecsemőt egy bohózatban. Három éves korában egy komoly drámában adott gyermek-szerepet. Első tapsait négy éves korában aratta egy „Pittore per amore” című darabban, ügyes szavallatával. Tizenkét éves korában már szerződött tagja volt Moncaloo igazgató társulatának apród- és

RISTORI ADELAIDE.

leány-szerepekre, két évvel később már ő játszotta a főszerepet a „Francesca da Rimini”-ben. 1837-től 1840-ig a szárd királyi szintársulat tagja volt, majd **Mascherpa** igazgató társulatához szegődött, a mely Mária Lujza páрмаi hercegnőnek volt udvari társulata. Rómában 1848-ban játszott először a **Metastasio**-szinházban, néhány évvel később pedig a florenzei **Niccolini**-szinházban aratott nagy sikereket. Tizenkilenc éves korában, mikor egyszer Rachel, visszautasított Ristori nehezen bírta elszánni magát erre a vállalkozásra, félt, hogy felkölti vele maga ellen Rachel haragját s hogy a francia közönség rossz néven fogja ezt venni. De végre is eljátszotta a darabot 1856 tavaszán óriási sikerrel. Ezután körútra indult egész Európában, mindenütt fényes diadalokat aratva. Ekkor játszott Budapesten is, a hol még sokan vannak, a kik emlékeznek arra a lelkesedésre, melyet játékaival kellett. Nem sokkal ezután Londonban lépett fel, a hol az angol közönségnek lady Macbeth szerepében mutatkozott be. Merész kísérlete fényes sikerrel járt: Ristori a maga részére hódította London közönségét. Ekkor már elismerték elsőségét a drámai művészet terén az egész világon. Megfordult Európa minden nagy városában, Lisszabontól Szent-Pétervárig, Görögországtól Norvégiáig. Csakhamar az új-világba is elvitte művészetét; 1866-tól 1869-ig Éjszak- és Dél-Amerikában vendégszerepelt, roppant hatással, halomszámra kapva a babért és az aranyat a lelkesülő amerikai közönségtől. Az 1874-75. években megismételte amerikai útját, sőt Ausztráliába is elment. Elmondhatta tehát magáról, hogy három világrészt hódított meg művészetének. Beesvágának és szorgalmának fényes tanujelét adta 1882-ben, 60 éves korában, a mikor megtanult angolul s a londoni Drury Lane szinházban angol nyelven adta elő Macbeth, Erzsébet királynő és Stuart Mária szerepeit. Kísérletét roppant lelkesedéssel jutalmazta a londoni közönség. 1884-ben New-Yorkban vett búcsút a szinpadtól, a hol egyik legkedvesebb szerepét, Stuart Máriaát játszotta német társulattal. Teljesen azonban még se vonult vissza, mert jótékony célra többször is fellépett még, — legutoljára Rómában 1896-ban Ernesto Rossi tiszteletére s a turini kiállításán. Mind a két alkalommal Dante „Pokol”-jának ötödik énekét szavalta. Azóta visszavonultan él római palotájában emlékeinek és a jótékonyaságnak, családjá körében. Férje Capranica del Grillo marquis volt, a kivel az ötvenes évek elején kelt össze. Egy fia van, a ki az olasz királyi udvarban tölt be előkelő tisztséget. Három unokája van, a kiket eláraszt nagyanyai szeretetével. Páratlan dia-